Влада — Радам!

Голос України

Газета Верховної Ради Української РСР ◆ № 43 ◆ Субота, 2 березня 1991 року ◆ Ціна 10 коп.

У ті благословенні часи, коли наш ринок був ще наглухо зачинений для подібних товарів першої духовної необхідності, цей знімок раптом з'явився в одному з республіканських журналів.

Був він розкішним, кольоровим, але, як бачите, зроблений контражуром, — щоб водночас і красиво, і щоб ніхто ні до чого не причепився.

Але грім усе одно вдарив.

Вдарив він тут, на Україні, але його відлуння мало ледь не всепланетний масштаб...

Про це, та й не тільки про це — читайте на сторінках 12—13 сьогоднішнього номера.

Фото Миколи КОЗЛОВСЬКОГО.

ПРЕЗИДЕНТ СРСР М. Горбачов, виступаючи у Могильовській області, висловив задоволення результатами зустрічей на білоруській землі. «Проблема ліквідації наслідків чорнобильської аварії — це наша спільна турбота і спільний моральний обов'язок, — заявив він. — Радянські люди продовжать свої зусилля і не залишать народ Білорусії наодинці з цією бідою».

* * *

ДО Києва прибула з офіційним візитом делегація Генеральної асамблеї Східної Республіки Уругвай, очолювана депутатом палати представників А. Мореллем. Вчора відбулась зустріч уругвайських гостей з першим заступником Голови Верховної Ради України І. Плющем, під час якої обговорювались питання встановлення прямих зв'язків між українським та уругвайським парламентами, а також перспективи взаємовигідного співробітництва нашої республіки з цією латиноамериканською країною. Пізніше делегація з Уругваю відвідала радгосп-комбінат «Тепличний» Броварського району Київської області, побувала на виставі у театрі опери і балету імені Т. Шевченка. Сьогодні уругвайські парламентарії планують відвідати Київський міськвиконком, ознайомитися з пам'ятними місцями столиці України.

* * *

ПРЕЗИДЕНТ США Джордж Буш заявив, що Ірак дав згоду на зустріч командуючих іракських та союзних військ, на якій будуть обговорюватися питання про офіційні умови закінчення воєнних дій у регіоні Перської затоки. Він повідомив, що на зустрічі також буде обговорюватись проблема визволення всіх військовополонених. Місце і дата зустрічі поки що не з'ясовані.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Газета Верховної Ради Української РСР

◆

Засновник — Верховна Рада Української РСР.

◆

Адреса редакції:
УРСР, 252047
Київ-47, вул. Нестерова, 4
Рукописи не рецензуються і не повертаються.
Думки авторів публікацій у «Голосі України» не завжди збігаються з точкою зору редакції.

Індекс 60955.
Тираж 166.150.
Передплатна ціна на рік 19 крб. 80 коп.

◆

Газета виходить 5 разів на тиждень. У вівторок — на 8 сторінках, середу, четвер, п'ятницю та суботу — на 16 сторінках.

НА КОГО ПАДАЄ ФІНАНСОВИЙ ТЯГАР

ВЕЧІРНЄ ЗАСІДАННЯ 28 ЛЮТОГО

Затверджений республіканський бюджет на поточний рік має дефіцит 4 мільярди 400 мільйонів карбованців. Дефіцит коштів у цілому по республіці — більше семи мільярдів. Поряд з цим у ході виконання бюджету виникли проблеми з формуванням джерел прибутку і потреб у додаткових видатках.

Про це йшлося при обговоренні питання про створення республіканського позабюджетного фонду стабілізації економіки Української РСР. Проект відповідної постанови представив перший заступник міністра фінансів УРСР В. Тентюк. Він зазначив, що за рахунок введення договірних і вільних цін намічалося додатково одержати 10 мільярдів 600 мільйонів карбованців податків з обороту. Однак у зв'язку із значним зростанням оптових цін, особливо в системах Держагропрому і Мінлегпрому, в основному за рахунок подорожчання сировинних ресурсів, а також через скорочення переліку товарів, на які передбачалося ввести вільні ціни, ця сума зменшується на 7 мільярдів 700 мільйонів карбованців. З цієї причини більш як на 2 мільярди 600 мільйонів карбованців зменшується і сума податку на прибуток державних підприємств і організацій.

На думку В. Тентюка, із введенням податку з продажу, за попередньою оцінкою, до бюджету надійде 6 мільярдів 400 мільйонів карбованців. Таким чином, недостача коштів для фінансування передбачених у бюджеті заходів становить 14 мільярдів карбованців. Окремі народні депутати, зазначив доповідач, нарікають на те, що деякі закони не працюють через відсутність коштів. Це дійсно так. Але уряд виходив з тих фінансових можливостей, які реально є в розпорядженні.

На сьогодні, підкреслив народний депутат А. Ягоферов, Держпостач бідкається, що не в змозі забезпечити нас ресурсами, але навіть не натякає на необхідність різко зменшити обсяги виробництва і закрити підприємства. До чого це призведе? Практично до розвалу економіки. Далі. Ми довго боролися за скорочення апарату управління. Але чи скоротився, скажімо, апарат Ради Міністрів республіки або того ж Мінфіну?

Як не дивно, але іноді складається враження, що на Україні немає власної цілісної фінансової політики. Хто дасть вичерпну відповідь стосовно нашого бюджету, податків, джерел їх формування?

— Я вважаю, — зазначив народний депутат В. Пилипчук, — що ми повинні, по-перше, визначити всю суму, яка стягується з підприємств народного господарства на території республіки, а також частку, що йде в союзний бюджет. Сьогодні цієї частки ніхто в уряді назвати не може. За моїми прикидками, вона становить 50 — 60 мільярдів карбованців. За даними народного депутата СРСР В. Черняка, — 60 — 70 мільярдів. Отже, союзний бюджет — це 250 мільярдів карбованців, а наша частка коливається від третини до одної п'ятої, залежно від того, хто в яких цінах рахував.

Нині по Союзу ми маємо 27 мільярдів карбованців емісії. У той же час Україна дала мінус 2 мільярди. Це означає, що ці 2 мільярди в нашій республіці недоплачено за випущену продукцію. А за її межами за невиконану роботу переплачено 27 мільярдів карбованців.

Що ж нам робити? Не «відставати» від Союзу за темпами емісії? Отже, постає необхідність ввести власні гроші. І це вже не амбіції, а вимоги реальності.

Варто звернути увагу ще на одне: у проекті постанови сказано, що в результаті досягнення угоди з Союзним урядом про розподіл стабілізаційного фонду кошти лишатимуться на Україні. А після досягнення угоди — куди вони підуть?

Не можна не помічати того, що деякі колгоспи сьогодні «босі й голі». А ще коли й амортизаційні відрахування ми направимо в стабілізаційний фонд, як це пропонують з центру, то вийде, як у народному прислів'ї: «Віддай, голий, сорочку».

На селі нелегко було завжди, зазначив представник аграрників народний депутат Л. Яковишин, але раніше можна було хоч якось господарювати. А зараз? 26 відсотків відрахувань — це на сміх. Ми плакатимемо через рік. У той же час ціни на промислові товари зросли в три-чотири рази. А нам кажуть — на 60 відсотків. Оце така компенсація?

Лише двоє з десяти народних депутатів, що виступили, висловились за прийняття обговорюваного проекту постанови. Вирішено: постанову не приймати, а доручити урядові з урахуванням обміну думок доопрацювати проект документа і винести його на нове обговорення разом з постановою про оподаткування.

На цьому ж засіданні сесія розглянула питання про обрання Голови нашого арбітражного суду Української РСР. Після обговорення кандидатури і голосування народні депутати поздоровили з обранням на цю посаду Дмитра Микитовича Притику.

Володимир ОЛЕФІРЕНКО,
спеціальний кореспондент «Голосу України».

ЗАКОН Є. ЗРУШЕНЬ МАЛО

РАНКОВЕ ЗАСІДАННЯ 1 БЕРЕЗНЯ

Великі сподівання покладалися на один із головних Законів «Про пріоритетність соціального розвитку села та агропромислового комплексу в народному господарстві України», який набрав чинності з 1 листопада минулого року. Однак, в житті Закон не діє на повну силу, і це добре розуміють депутати. Ось тому вчора ранкове засідання Верховної Ради вони присвятили саме з'ясуванню проблем, що виникають у ході реалізації цього вкрай важливого документа. З інформацією у цьому питанні виступив Перший заступник Голови Ради Міністрів УРСР О. Ткаченко.

Відповідно до статей Закону, зазначив промовець, визначено механізм його дії. Урядом прийнято десять постанов, особливе місце серед яких займають рішення з питань формування інвестицій, забезпечення матеріально-технічними ресурсами, розширення індивідуального будівництва та поліпшення демографічної ситуації у районах, де не вистачає трудових ресурсів тощо.

Далі Олександр Миколайович навів чимало цифр, котрі свідчили, що соціальний розвиток села та агропромисловий комплекс справді мають пріоритети. Але так і хочеться сказати: «Свежо предание, да верится с трудом». І запитання, які звучали з мікрофонів до О. Ткаченка, говорили самі за себе. От, приміром, депутат О. Шеховцов нагадав, що відповідно до постанови про порядок введення в дію Земельного кодексу уряд України мав до 15 січня внести на розгляд сесії проекти про порядок вилучення земель та про форму актів. Цих документів поки що немає, а між тим з 15 березня місцеві Ради вже мають право вилучати землю.

Ось як відповів О. Ткаченко:

— Зараз над нормативними актами, а їх 22, по реалізації Земельного кодексу уряд працює. Вони будуть представлені до 15 березня Верховній Раді.

— Ви мені вибачте, — сказав депутат М. Півень, — Олександре Миколайовичу, але вже скільки разів ви виступали перед нами з інформацією? Ви тягнете час і конкретно не відповідаєте на запитання.

О. Ткаченко ще раз підкреслив, що з переходом на нові ціни рентабельність господарств знизиться, але в цілому по республіці вона становитиме 40—42 проценти при минулорічному показнику 33,9 процента.

Чимало слушних зауважень і пропозицій висловили у своїх виступах у ході обговорення інформації уряду народні депутати. Скажімо, депутат В. Гетьман розпочав свій виступ з питання про те, чи було відомо, що прийматиметься Закон про введення нових процентних ставок за кредит?

— Якщо було відомо, то чому при затвердженні статті 18 Закону депутатам не пояснили це питання. Ще постановою Ради Міністрів СРСР від 4 травня минулого року, тобто задовго до виходу Закону про пріоритет соціального розвитку села і агропромислового комплексу повідомлялося, що з 1 січня нинішнього року вводитимуться нові процентні ставки за кредит від 6 до 11. Ця постанова була відома всім, крім того банк розіслав своїм клієнтам лист з цього приводу. Разом з цим керівництво банку «Україна» активно брало участь у розробці нашого Закону, в робочій групі Верховної Ради і Ради Міністрів постійно працював заступник голови правління банку. І у всіх варіантах проекту Закону мова йшла про повне списання довготривалих позичок з колгоспів, щоб таким чином створити стартові умови для виходу сільського господарства в ринок. І це банк підтримував. Коли і на якому етапі з'явився пункт 18 Закону, де замість списання кредитів записано про збереження пільгових процентів за кредит? Хто автор цього пункту, я не можу знайти ще й зараз. А мова йде про те, що згідно з діючим банківським законодавством, орган, який встановлює пільгові умови кредитування, зобов'язаний одночасно встановлювати порядок компенсації комерційним банкам витрат по залученню кредитних ресурсів. Наш Закон такого порядку не встановив. Тільки нині під тиском комісій уряд республіки доручив Держагропрому та Мінфіну республіки вивчити питання про списання довготермінових кредитів. І це треба зробити якомога раніше.

Член Президії Верховної Ради депутат В. Сухий не в усьому погодився з попередніми промовцями і охарактеризував роботу по реалізації Закону так: деякі зрушення є. Але певен, що дехто подумав: що з ним? Мовляв, в колгоспі зараз гірше, ніж було до прийняття Закону. Але якби не було цього Закону і певної роботи Рад навколо нього, становище сільського господарства було б ще гіршим, ніж нині.

Коли в Союзі не розбереш, що діється, то уряду республіки дуже важко, а іноді й неможливо, утримати стабільність. А ми іноді хочемо, щоб увечері Закон написати, а на ранок, щоб уже він працював. Для того, щоб Закон працював, потрібний механізм реалізації кожної його статті. Таким механізмом є постанови Ради Міністрів. Пишуться вони іноді так, що виконати неможливо, а це значить, що з будь-якого Закону можна зробити купу непотрібних паперів. Та й пишуться постанови повільно, так, що невідомо скільки ще потрібно часу, аби всі статті Закону справді запрацювали.

У ході обговорення інформації було висловлено ще ряд критичних зауважень. Зокрема, Голова Верховної Ради УРСР Л. Кравчук зачитав на засіданні звернення до парламенту і уряду Установчого з'їзду асоціації селянських фермерських господарств України, в якому наголошується на необхідності вжити енергійних заходів аби зсунути з мертвої точки проведення земельної реформи на Україні, яка є стержнем аграрно-економічних реформ у республіці. 60 процентів фермерських господарств і кооперативів ліквідовано вже нині, не виділяється земля для них, кредити, техніка, паливно-мастильні ресурси тощо.

Це звернення справжній крик душі людей, котрі хочуть і можуть працювати на землі. Залишається сподіватися, що і парламент, і уряд все ж таки не залишаться байдужими до нього. Візьмуть до уваги і ті зауваження, що прозвучали в ході обговорення, аби все ж таки зробити все необхідне, щоб Закон запрацював на повну потужність. Тільки це може врятувати республіку у кризовій ситуації, що склалася.

Світлана ПИСАРЕНКО,
парламентський кореспондент «Голосу України».

ПРЕЗИДЕНТУ
СОЮЗА СОВЕТСКИХ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИХ РЕСПУБЛИК
товарищу М. С. ГОРБАЧОВУ

Глубокоуважаемый Михаил Сергеевич!

Общественность Украины обеспокоена судьбой уникального историко-культурного памятника Киева — усадьбы бывшей Киево-Могилянской академии и Братского Богоявленского монастыря.

Здесь находился первый в Восточной Европе высший учебный и научный центр, 375-летие со времени основания которого широко отмечалось в 1990 году. Ему принадлежит особое место в истории Украины, России, Белоруссии и других славянских стран. Из Киево-Могилянской академии вышла блестящая плеяда крупных ученых, государственных и церковных деятелей Украины и России XVII—XVIII вв., в том числе Захария Копыстенский, Феодосий Сафонович, Иннокентий Гизель, Симеон Полоцкий, Феофан Прокопович, Григорий Сковорода, Артемий Ведель, Максим Березовский, Рафаил Заборовский. Здесь учился Михаил Ломоносов.

Процесс возрождения исторической памяти народа настоятельно требует превращения мемориальной усадьбы в национальный историко-культурный заповедник. Решение об этом принято Киевским городским Советом народных депутатов и Президиумом Академии наук УССР. В отреставрированных зданиях предполагается открыть музейные экспозиции, а также создать научный и культурно-образовательный центр.

В настоящее время в упорядоченном состоянии находится только Староакадемический корпус XVIII в., принадлежащий Академии наук УССР. В нем хранятся унаследованные от Киево-Могилянской академии рукописные и книжные фонды—основа будущего музея. Большую часть мемориальной усадьбы занимает Киевское высшее военно-морское политическое училище. Это противоречит международным пактам о сохранении историко-культурного наследия. Находящиеся в его ведении здания Академии и Братского монастыря до неузнаваемости изменены современными переделками. На месте уничтоженной Богоявленской церкви — жемчужины украинского барокко XVII в., а также исторического некрополя, где покоится прах многих видных сынов украинского народа, в том числе гетмана Петра Конашевича-Сагайдачного, философа Василия Григоровича-Барского, устроен строевой плац.

Общественность Украины, Украинская православная церковь справедливо настаивают на необходимости восстановления этих объектов как национальных святынь.

Однако неоднократные обращения Академии наук УССР и Киевского горисполкома к Министру обороны СССР, в Главное политическое управление Советской Армии и Военно-Морского Флота и другие инстанции с просьбой рассмотреть вопрос об освобождении училищем заповедной территории не дали положительного результата.

В последние годы напряжение вокруг вопроса об усадьбе, находящейся в самом центре города, на перекрестке туристских маршрутов, заметно обострилось из-за грубых нарушений командованием училища норм действующего законодательства об охране памятников истории и культуры. Такое положение особенно нетерпимо в условиях развернувшихся широкомасштабных реставрационно-восстановительных работ на заповедном Подоле.

Проблема усадьбы Киево-Могилянской академии приобретает ярко выраженную политическую окраску, становится одним из постоянных дестабилизирующих факторов в общественно-политической жизни Киева и Украины.

В связи с изложенным убедительно просим Вас дать указание Министерству обороны СССР отселить с заповедной территории Киевское высшее военно-морское политическое училище в течение 1991—1992 гг., а также оказать необходимую поддержку созданию историко-культурного музея-заповедника «Киево-Могилянская академия».

Председатель Верховного Совета Украинской ССР КРАВЧУК Л. М.

Президент Академии наук Украинской ССР ПАТОН Б. Е.

Митрополит Киевский и всея Украины ФИЛАРЕТ

Председатель Украинского Фонда культуры ОЛЕЙНИК Б. И.

ПОСТАНОВА
Верховної Ради Української РСР
Про становище в шахтарських регіонах республіки

Верховна Рада Української Радянської Соціалістичної Республіки **постановляє:**

1. Відзначити, що за останній час Урядом республіки здійснено заходи, спрямовані на поліпшення умов праці і побуту шахтарів і їх сімей. У поточному році прийнято рішення про перехід вугільної промисловості у підпорядкування республіки, у 2,4 раза підвищені ціни на видобувне паливо, збільшуються ресурси на задоволення соціальних потреб працівників вугільної промисловості. З державного бюджету республіки виділено 12,9 млрд. карбованців, в тому числі близько 1 млрд. карбованців — на розвиток шахтарських міст і селищ.

Однак умови праці і побуту трудових колективів шахтарських регіонів ще залишаються нелегкими. Незадовільно вирішуються інші гострі проблеми, що хвилюють трудящих.

Верховна Рада Української РСР з розумінням ставиться до цього, проте за даних умов в республіці немає можливостей докорінно поліпшити стан справ. Для цього потрібен час. І тому викликає глибоке занепокоєння вимога регіональної ради страйкових комітетів Донбасу негайно підвищити заробітну плату у 2—2,5 раза, в той час як видобуток вугілля знижується.

Проведення страйку ще більше погіршить становище, може паралізувати роботу багатьох галузей народного господарства, негативно відіб'ється на умовах життя трудящих, у тому числі і шахтарських сімей. Дестабілізуючий розвиток подій неминуче призведе до загострення соціально-економічної кризи, істотно загальмує процес утвердження суверенітету України, ускладнить виконання економічних угод, підписаних з іншими радянськими республіками.

2. Підтримуючи практичні дії уряду республіки по стабілізації соціально-економічного стану у вугільній промисловості, доручити Раді Міністрів УРСР забезпечити контроль і неухильне виконання прийнятих постанов союзного уряду з цих питань, а також зобов'язань, взятих на себе урядом республіки.

Міністерствам і відомствам республіки, місцевим Радам народних депутатів посилити роботу, спрямовану на поліпшення умов життя і праці та соціальний захист населення при переході до ринкової економіки.

3. Верховна Рада Української РСР закликає шахтарів виявити розуміння складних обставин, в яких знаходиться економіка республіки, проявити громадянську зрілість і утриматись в цей складний час від страйків та інших дій, які можуть призвести до подальшого загострення соціальної напруги в суспільстві, негативно позначитись на долі народу України.

Голова Верховної Ради Української РСР Л. КРАВЧУК.

м. Київ, 28 лютого 1991 року.

У комісіях Верховної Ради УРСР

МОВАМ — УМОВИ

РІШЕННЯ Комісії Верховної Ради УРСР з питань культури та духовного відродження, підписане 29 січня 1991 року головою Комісії Л. Танюком і секретарем М. Куземко, актуальне сьогодні надзвичайно. Свідчить про це і його назва: «Про стан роботи фондів державного управління і громадських організацій республіки по створенню умов для розвитку культур національних меншин України». А культур цих у республіці рівно стільки, скільки народів населяють її територію, — більше ста в різних місцевостях. Тому й зберегти міжнаціональну злагоду на Україні — чи не найголовніше завдання влади, і зробити це одними деклараціями сьогодні вже неможливо: час не той.

Комісія врахувала це і занесла до активу в цьому напрямі те, що на Україні сьогодні діють 87 національно-культурних товариств, відновлена у деяких містах та областях діяльність національних самодіяльних театрально-концертних організацій, газет, етнотрадиційних вірувань і релігійних громад, запроваджуються теле- і радіопередачі національними мовами, у видавництвах «Веселка» та «Радянська школа» збільшено випуск двомовних книг для дітей, підручників для національних шкіл. Однак уся ця робота, зазначили парламентарії, поки що не має системного характеру, наукового обгрунтування і прогнозування, а місцеві Ради, міністерства освіти і культури, творчі спілки України недостатньо дбають про створення умов для рівномірного розвитку всіх національних культур, для реалізації культурного потенціалу кожної етнічної групи.

Щоб уникнути цього, скоординувати й об'єднати зусилля всіх зацікавлених організацій і відомств, Комісія рекомендує Раді Міністрів УРСР у першому півріччі 1991 року розробити Державну програму сприяння розвиткові культур національних меншин, створити в системі Держпреси УРСР спеціальне видавництво по випуску літератури для нацменшин, забезпечити його фінансами і папером, розглянути питання про створення у Києві бюджетної установи — Центру національних культур.

Голові Комісії Л. Танюку рекомендовано внести на розгляд Президії Верховної Ради УРСР і на III сесію парламенту питання про створення Державного комітету УРСР у справах національностей і відповідних органів у місцевих Радах, проект Закону УРСР про національні меншини на Україні, розглянути питання про звільнення від оподаткування діяльності національно-культурних товариств, про пільгове оподаткування видавництв.

Мінвузу УРСР рекомендовано вжити заходів до розширення мережі національних шкіл, поліпшення підготовки національних кадрів для культури й освіти у вузах і середніх спеціальних закладах, зокрема відкрити у Сімферопольському університеті філологічне відділення та аспірантуру з кримсько-татарської мови та літератури.

Держтелерадіо УРСР має розширити обсяги програм з проблем розвитку культур усіх народів України, створити спеціальний цикл теле- і радіопередач у цьому напрямі.

Виконкомові Львівської міськради народних депутатів ужити невідкладних заходів до збереження унікальної пам'ятки культури народів України — музею першодрукаря І. Федорова і відновити його роботу.

Усі пропозиції і критичні зауваження, внесені громадянами під час обговорення і вивчення цього питання, комісія вирішила узагальнити і розіслати на розгляд відповідних міністерств і відомств. Контролювати ці заходи має народний депутат УРСР, голова підкомісії з питань розвитку національних культур П. Осадчук.

Отже, важлива справа, здається, зрушила з місця не самопливом, як було до цього, а під керівництвом найвищого законодавчого органу республіки. Залишається тільки сподіватися, що парламент продемонструє державний підхід до цього питання, а комісія Л. Танюка забезпечить відповідний контроль за діяльністю всіх зацікавлених організацій. Щоб не залишилися рішення тільки на папері, як писав Великий Кобзар, сумними рядками.

Володимир СКАЧКО, спеціальний парламентський кореспондент «Голосу України».

З пошти Верховної Ради

ПРЕЗИДІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УРСР
Івано-Франківський міськком Компартії України просить опублікувати це звернення.

Шановний іванофранківець!

З повідомлень преси ти нещодавно дізнався, що в нашому місті з'явилася вулиця С. Бандери. Канули в небуття за рішенням міської Ради хоробрі захисники нашого міста — солдати батареї Муравйова, але з'явилася на світ одіозна фігура людини, яка готувала своєму народові «страшну владу». І хто б ти не був: молода людина, у якої все попереду, літній батько сімейства, що знає ціну хлібу, сивий ветеран війни і праці, наречена або мати з натрудженими руками, якими б не були твої переконання й віра — ти не залишишся байдужим. Про що подумав ти, які пережив почуття, йдучи цією вулицею? Чи не здалося тобі, що стіни її будинків заляпані кров'ю? Чи не з'явилися перед твоїми очима мертві тільця дітей, чи не здригнувся ти від відчайдушного крику матері, чи не стислося від болю серце від згадки про тих, у кого до цих пір живі в пам'яті кошмари бандерівщини, тих, хто втратив рідних і близьких від кулі, удавки й ножа єдиновірців цієї людини. Чи зможеш ти посміхатися і відчувати радість життя, йдучи цією вулицею? І як ти, засудивши злодіяння сталінщини, подивишся на себе, змирившись, а, отже і схваливши злодіяння бандерівщини.

Чи потрібно нашому чудовому місту ім'я, яке принесло людям стільки горя і страждань? Скажи «Ні!» — цьому рішенню міської влади і тобі не доведеться ховати очі від допитливих поглядів дітей та онуків.

Підписали 275 чоловік.

* * *

Педагогічний колектив СШ № 12 підтримує заяву Івано-Франківського міськкому КПУ «Зупинити необандерівщину». Ми обурені прийнятим сесією Івано-Франківської міської Ради народних депутатів рішенням про перейменування ряду вулиць обласного центру. Допускаємо, що імена багатьох незаслужено забутих діячів культури, історичних діячів мають бути увічнені у назвах вулиць Івано-Франківська. Але рішення перейменувати вулицю Куйбишева на вулицю Ст. Бандери є не чим іншим, як викликом багатьом і багатьом тисячам наших земляків, сім'ї яких постраждали від рук оунівців, усім тим, хто добре пам'ятає злодіяння бандерівців на території нашої області.

Перейменування ж вулиці Леніна — акт, спрямований на знищення останньої згадки імені засновника Радянської держави в місті Івано-Франківську.

Вимагаємо від міської Ради скасувати рішення про перейменування вулиці Куйбишева на вулицю Ст. Бандери і повернути назву вулиці імені В. І. Леніна.

Підписали 44 чоловіки.

КОЛИ ТАНЕ СНІГ

Донецьк 1 березня. 12. година. Площа Рад, яку ще з ранку розчистили від снігу, порожня. Лише осторонь невеличкий гурт шахтарів, що прибули сюди після робочої зміни.

Шахтарський страйк у Донецьку не відбувся. Всі вугільні підприємства об'єднання «Донецьквугілля» на цей час працюють.

Як пояснив у розмові з нами співголова Донецького міського (страйкового) комітету Михайло Крилов, страйк відкладено через загибель гірника на шахті «Південнодонецька» № 1. Та це, здається, не першопричина. Справа, мабуть, у сьогоднішньому стані самого страйкового руху на Донбасі — адже рішення РРСКД не підтримала практично жодна шахта регіону. Так, на донецькій шахті імені Горького, яку не без підстав називають колискою страйкового руху в місті, з 5600 гірників за проведення страйку висловилася лише половина.

Сніг на центральній площі Донецька тане. Весна 1991-го, яку тут чекали з тривогою, почалася. Хай же вона стане весною надії не лише для Донеччини — для всієї України. **А події літа 1989 року, зображені на знімку, хай залишаться для історії.**

Юрій ДОЦЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

ЩО КНИГА, ТО — АВТОГРАФ

СУМСЬКА ОБЛАСТЬ. Час від часу в село Калинівка Липоводолинського району надходять книжкові бандеролі та посилки з приміткою: для бібліотеки «Дружби народів». А почалося все з ініціативи московського письменника М. Лісового, який народився в цьому селі. Він задумав створити при місцевій 8-річній школі зібрання творів радянської та зарубіжної літератури з дарчими написами авторів. Ідею підтримали Всесоюзне товариство любителів книги, майстри слова. Нині в бібліотеці вже налічується кілька десятків книг.

У числі перших подарували свої твори С. Баруздін, Г. Марков, А. Дементьєв, Г. Сейтназаров, П. Ткаченко.

Віталій МАКСЮТЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».

Навколомистецькі новини

КУПУЙТЕ НАШІ ДУШІ

1745 року на Гетьманщині було спалено останню українську відьму. Її звали Івдя.

1746 — Г. Кониський написав для шкільного театру Києво-Могилянської академії п'єсу «Воскресіння мертвих», того ж року бурсаки її зіграли.

А року 1749-го один з тих бурсаків, Іван Робота, продав душу Дияволові, написавши відповідну розписку.

Усі ці факти задокументовано.

Але чи є між ними якийсь зв'язок?

Київський кінодраматург О. Зотиков вважає: так! Адже Кониський не міг не знати про спалення відьми. І це обумовило появу його драми про існування душі після смерті, про що ні до, ні після Кониського в українській драматургії ніхто не писав усерйоз. А Іван Робота не міг не бачити ту виставу, а можливо, навіть сам у ній грав. Кого? Диявола чи когось іншого? Афіші не лишилось...

Зотиков пішов далі. Якимось чином він знайшов на нинішньому російсько-українському пограниччі те саме село, де було спалено Івдю, а в селі — її далеку родичку, теж на ім'я Івдя.

А в Дніпропетровську знайдено й Івана Роботу — прямого нащадка того самого Івана, що залишив нам розписку про свою спілку з Дияволом.

Зараз на Київській студії науково-популярних фільмів знімається повнометражна стрічка «Воскресіння мертвих». Важко сказати, що це буде за кіно — хронікальне, документальне чи художнє. Здається, в ньому буде всього потроху і ще щось. Адже актори гратимуть лише героїв другої половини XVIII століття, а нащадків тих героїв гратимуть самі нащадки, в тім числі й наш сучасник Іван Робота з Дніпропетровська.

Над фільмом працюють режисер Д. Богданов, оператор І. Кривонос, київські актори О. Примогенов, В. Васьковцев, І. Крикунов, І. Волков, В. Яловенко та інші.

Видовище обіцяє бути цікавим і дасть неабияку поживу для роздумів.

Христофор ГРУША.

На знімку: копія розписки, даної Іваном Роботою 1749 року.

«ПІДСУНУЛИ» СВИНЮ. СПАСИБІ!

Перша нагорода

В одному з перших номерів газети ми повідомили, що правління колгоспу «Україна» Баштанського району Миколаївської області вирішило відзначити журналістів редакції за одну або серію публікацій, які вийдуть у січні.

На правлінні колгоспу «Україна» 11 лютого було ухвалено рішення: відзначити призами публікації Віталія Жежери «Коли козаки полювали на мамонта» та «Штирнадцять Степанів» і Віктора Косарчука «Земля в законі» та «Люди коло землі». А приз вирішили вручити незвичайний — свиню.

Позавчора голова колгоспу «Україна» Валерій Васильович Ященко і головний бухгалтер господарства Олександр Миколайович Василенко завітали на редакційну летючку з дипломами для журналістів і незвичайним призом.

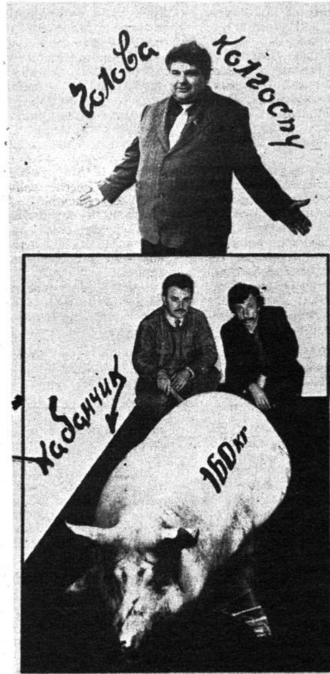
— На шляху до Києва нас кілька разів зупиняли працівники міліції, — розповідав Валерій Васильович. — Цікавилися, куди веземо свиню. Відповідав: це — приз. Не вірили. Доводилось діставати дипломи. От так і доїхали до редакції.

Перед врученням призу голова колгоспу розповів про господарство, його проблеми. Повідомив, що «Україна» отримала від багатьох читачів «Голосу України» листи, в яких вони радили, кого назвати лауреатами січня. Відгукнулося й кілька спеціалістів, які дуже потрібні колгоспу. А одна сім'я з Київської області вже переїхала і працює в «Україні».

— Ми будемо дуже раді, якщо працювати у нас виявлять бажання механізатори, доярки. Потрібен колгоспу головний інженер, гідротехнік. Житлом ми їх забезпечимо, а спеціалістам виділимо службовий транспорт, — додає головний бухгалтер О. Василенко. — Наше село Явкіно газифікується. І на тій вулиці, де прокладається газ, ми продамо бажаючим за 3—4 тисячі будинок. З виплатою цієї суми на п'ять років. Чекаємо.

...А потім наші спонсори вручили лауреатам дипломи. «Приз» же довелося виймати з машини майже всією редакцією. Отаку нам «підсунули» свиню. Але ми за приз вдячні, бо це в історії нової газети — перша нагорода.

Олександр ВОЛОДИМИРОВ.

На знімку: голова колгоспу «Україна» В. Ященко і колгоспні лауреати — В. Жежера і В. Косарчук. А оце — приз.

Фото Миколи КОЗЛОВСЬКОГО.

ДИПЛОМОВАНІ ГУСАКИ

Наші спонсори

Їх вручить правління колгоспу імені Ілліча за кращі публікації другого кварталу, вміщені на шпальтах газети «Голос України». До кожного з призів додамо дипломи, а інше — наша таємниця. Визначаючи переможців, правління врахує дотепність, злободенність, психологізм матеріалів.

Тепер коротко про наше господарство. Село Вільна Тарасівка розташоване недалеко від міста Біла Церква. Землі у нас небагато — 1200 гектарів. Почали вирощувати гусей, обзавелися крупорушкою. Плануємо стати народним господарством, щоб вижити в умовах ринку. Зрештою, для цього будуватимемо житло і господарські приміщення. Тому нам доконче потрібні будівельники й особливо спеціалісти з освітою і стажем роботи. Журналістам «Голосу України» бажаю легкого і чесного пера, а призи вже наклюовуються...

Володимир КРАВЧУК,
голова колгоспу імені Ілліча
Білоцерківський район Київської області.

Факт і коментар

МЕД — ЛОЖКОЮ

У Великому Мидську Костопільського району полюбили бджіл, навчилися коло них ходити, бо це діло, кажуть, і користь дає, й для душі розрада. Майже 70 сімей завели тут пасіки. По п'ять і більше вуликів тримають. А своєрідний рекордсмен у селі — Олександр Дашкель: він має півтора десятка вуликів. Допомагає бджолярам, чим може, сільська Рада.

От що сказав директор Ровенського об'єднання «Облбджолопром» **Петро КРАВЧЕНКО:**

— На пасіках бджолярів-любителів області налічується майже 60 тисяч бджолосімей, що в чотири рази більше від державних та колгоспних пасік. Й товарної продукції в приватному секторі виробляється відповідно більше, особливо меду.

Цього року плануємо одержати близько 100 тонн меду, 2 тонни квіткового пилку, 160 кілограмів прополісу тощо. На виробничих потужностях об'єднання все це переоблятиметься й розфасовуватиметься в дрібну тару для реалізації населенню області. Вже сьогодні в спеціалізованому магазині можна придбати окремі види ліків на основі продуктів бджільництва. Слід зауважити, що грошові надходження від реалізації цього товару, так би мовити, перевищують вартість меду в 100 разів.

Бджолярство, отже, набирає на Ровенщині поширення. Можливо, готувати велику ложку ще й зарано, але мед рідкістю вже не буде.

Сергій МЕЛЬНИЧУК,
власний кореспондент «Голосу України».

Епідемія

ДИФТЕ
ФА
БЛАГОПО

Ось така
причина неспод
дифтерії, що ст
вим захворюван
ні.
Як сказала за
ного державног
лікаря УРСР А
рівна Мойсеєва,
зареєстр о 2
підозрок А
областях респу
них — 183 доро
на. На жаль, з
13 чоловік поме
тяжче констат
них — 4 дітей.
Найважча сит
Києві, де налічу
рих, з них —
чоловік померл
старшого віку.
Так, причино
демії перш за
недбальство, ос
за останні роки
одинич факти
кий бл олуч
чинів до сам
медиків, і насе
Крім т н
відіграла уб
лів про шкоду
людського орга
й похитнуло уп
обхідності вакц
А, як відомо, м
права приму
щеплення — с
тож значна кі
точніше — 90
них 100 — зал
хищеними. І,
ловніше — лю
ються від щеп
рах заразитися
добровільно
категорії, яку
досить мо
матеріал, тобт
де найлегше л
епідемія.
Міністерство
в'я УРСР ро
ефективну б
терією. Ве
часне виявл
піталізація х
ге, до лікар
не тільки з пі
терію, а й хво
ці дві хвороб
Києві обладна
ні бази.
І, безумовн
масова вакцин
Благо, що є
ні препарати,
зарекомендув
передні роки
була викликан
ність щодо за
епідемії. У п
лення робить
страждає і м
ших. Це меди
працівники т
деться також
нювальна роб
безпечного п
ка, що саме
міють — до
звертатися, г
часно.
Як завжди,
старий принц
не вдарить, л
хреститься.

Людмила

...ОЛИ ТАНЕ СНІГ

...езня. 12. ...д, яку ще з ...від снігу, ...сторонь не... ...хтарів, що ... робочої ...страйк у До... ...я. Всі ву... ...об'єднан... ...» на цей ...розмові з ...Донецького ...вого) комі... ...ов, страйк відкладено через загибель гірника на шахті «Південнодонецька» № 1. Та це, здається, не першопричина. Справа, мабуть, у сьогоднішньому стані самого страйкового руху на Донбасі — адже рішення РРСКД не підтримала практично жодна шахта регіону. Так, на донецькій шахті імені Горького, яку не без підстав називають колискою страйкового руху в місті, з 5600 гірників за проведення страйку висловилася лише половина.

Сніг на центральній площі Донецька тане. Весна 1991-го, яку тут чекали з тривогою, почалася. Хай же вона стане весною надії не лише для Донеччини — для всієї України. **А події літа 1989 року, зображені на знімку, хай залишаться для історії.**

Юрій ДОЦЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

...УНУЛИ» СВИНЮ. СПАСИБІ!

...йа нагорода

...их номерів газети ми пові-...ння колгоспу «Україна» ...ну Миколаївської області ...ти журналістів редакції за ...ублікацій, які вийдуть у січ-...

...госпу «Україна» 11 лютого ...ення: відзначити призами ...Жежери «Коли козаки полю-... та «Штирнадцять Степанів» ...«Земля в законі» та «Лю-... приз вирішили вручити ...кню.

...а колгоспу «Україна» Вале-...щенко і головний бухгалтер ...ксандр Миколайович Васи-... редакційну летючку з дипло-...стів і незвичайним призом.

...Києва нас кілька разів зу-... міліції, — розповідав Вале-... Цікавилися, куди веземо ...це — приз. Не вірили. До-... дипломи. От так і доїхали ...

...призу голова колгоспу ...сподарство, його проблеми. ...країна» отримала від бага-...су України» листи, в яких ... назвати лауреатами січня. ...ька спеціалістів, які дуже ... А одна сім'я з Київської ...ала і працює в «Україні».

...же раді, якщо працювати у ...ння механізатори, доярки. ... головний інженер, гідро-... їх забезпечимо, а спеціа-...ужбовий транспорт, — до-...тер О. Василенко. — Наше ...кується. І на тій вулиці, де ... ми продамо бажаючим за ...к. З виплатою цієї суми на ...о.

...понсори вручили лауреатам ...же довелося виймати з ма-... редакцією. Отаку нам «під-...е ми за приз вдячні, бо це ...ети — перша нагорода.

...андр **ВОЛОДИМИРОВ.**

На знімку: голова колгоспу «Україна» В. Ященко і колгоспні лауреати — В. Жежера і В. Косарчук. А оце — приз.

Фото Миколи КОЗЛОВСЬКОГО.

...ЛОМОВАНІ ГУСАКИ

Наші спонсори

...ння колгос-... ...кращі публі-... ...ри, вміще-... ...ети «Голос ...у з призів ...інше — на-... ...ечаючи пе-... ...а врахує ...ність, псих-... ...о наше гос-... ...Вільна Тара-...сівка розташоване недалеко від міста Біла Церква. Землі у нас небагато — 1200 гектарів. Почали вирощувати гусей, обзавелися крупорушкою. Плануємо стати народним господарством, щоб вижити в умовах ринку. Зрештою, для цього будуватимемо житло і господарські приміщення. Тому нам доконче потрібні будівельники й особливо спеціалісти з освітою і стажем роботи. Журналістам «Голосу України» бажаю легкого і чесного пера, а призи вже наклювуються...

Володимир КРАВЧУК,
голова колгоспу імені Ілліча
Білоцерківський район
Київської області.

...ОЖКОЮ

...ячі бджоло-... ...ри рази бі-... ...та кол-... ...й товарної ...атному сек-... ...відповід-... ...иво меду. ...ювою одер-... ...0 тонн ме-... ...кового пил-...ку, 160 кілограмів прополісу тощо. На виробничих потужностях об'єднання все це переоблятиметься й розфасовуватиметься в дрібну тару для реалізації населенню області. Вже сьогодні в спеціалізованому магазині можна придбати окремі види ліків на основі продуктів бджільництва. Слід зауважити, що грошові надходження від реалізації цього товару, так би мовити, перевищують вартість меду в 100 разів.

Бджолярство, отже, набирає на Ровенщині поширення. Можливо, готувати велику ложку ще й зарано, але мед рідкістю вже не буде.

Сергій МЕЛЬНИЧУК,
власний кореспондент «Голосу України».

Епідемія

ДИФТЕРІЯ — ФАКТ БЛАГОПОЛУЧЧЯ?

Ось така парадоксальна причина несподіваної епідемії дифтерії, що стала загрозливим захворюванням на Україні.

Як сказала заступник головного державного санітарного лікаря УРСР Ангеліна Вікторівна Мойсеєва, на сьогодні зареєстр[illegible]о 234 чо[illegible]и з підозрою[illegible] дифтері[illegible] 19 областях республіки. Серед них — 183 дорослих і 51 дитина. На жаль, з цієї кількості 13 чоловік померло, і що найтяжче констатувати, серед них — 4 дітей.

Найважча ситуація нині в Києві, де налічується 120 хворих, з них — 15 дітей. Троє чоловік померло — це люди старшого віку.

Так, причиною спалаху епідемії перш за все стало наше недбальство, оскільки загалом за останні роки спостерігалися одинич[illegible] факти дифтерії, [illegible] такий бл[illegible]олучний стан [illegible]ичинив до самозаспокоєння і медиків, і населення.

Крім т[illegible] негативн[illegible] роль відіграла [illegible]ублікація [illegible]еріалів про шкоду щеплень для людського організму. Саме це й похитнуло упевненість у необхідності вакцинації взагалі. А, як відомо, медики не мають права примусити пацієнта, щеплення — справа особиста, тож значна кількість людей, точніше — 90 чоловік з кожних 100 — залишилися незахищеними. І, нарешті, найголовніше — люди відмовляються від щеплень через острах заразитися СНІДом, тож добровільно потрапляють до категорії, яку медики назвали досить [illegible]омовисто: г[illegible]чий матеріал, тобто середовище, де найлегше може спалахнути епідемія.

Міністерство охорони здоров'я УРСР розгорнуло нині ефективну боротьбу з дифтерією. Ведеться своєчасне виявлення та госпіталізація хворих. По-друге, до лікарень потрапляють не тільки з підозрою на дифтерію, а й хворі на ангіну, бо ці дві хвороби схожі. Нині у Києві обладнано дві госпітальні бази.

І, безумовно, здійснюється масова вакцинація населення. Благо, що є хороші вітчизняні препарати, які ефективно зарекомендували себе у попередні роки, чим, власне, й була викликана така благодушність щодо загрози виникнення епідемії. У першу чергу щеплення робиться тим, хто сам страждає і може заразити інших. Це медики, вчителі, учні, працівники торгівлі тощо. Ведеться також широка роз'яснювальна робота. І логіка небезпечного перебігу події така, що саме тепер люди розуміють — до лікарів треба звертатися, причому — своєчасно.

Як завжди, спрацьовує наш старий принцип — поки грім не вдарить, мужик не перехреститься.

Людмила БАРАНЕВИЧ.

Гастролі

«Не пам'ятаю, щоб не було аншлагу»

Днями уславлений творчий колектив — Український державний академічний ансамбль народного танцю імені П. Вірського розпочне гастролі в Європі. Франція, Бельгія та Швейцарія прийматимуть українських митців.

Перед від'їздом на гастролі художній керівник ансамблю народний артист УРСР Мирослав ВАНТУХ дав інтерв'ю.

— Протягом цих майже двомісячних гастролей ми маємо 55 концертів. За кордоном добре вміють рахувати гроші, тому навантаження під час зарубіжних поїздок дуже велике. Навіть, скажімо, у день переїзду даватимемо концерт. Щодо програми, то вона, на мій погляд, одна з найефектніших і найскладніших. Це такі танці, як «Ми з України», «В мирі і злагоді», українська кадриль «Дев'ятка», записана у Хмельницькій області, знаменитий «Повзунець», закарпатський танець «Березнянка», новий номер «Танець з бубнами», «Рукодільниці». «Запорожцями» завершуємо перше відділення. Друге починаємо «Карпатами». Це дуже яскравий, красивий номер, чудові костюми для виконавців зробили львівські майстри. Потім у програмі «Шевчуки», «Російський танець», мініатюра «Ой під вишнею», «Танець моряків», «Чумаки» і завершуємо концерт, звичайно, «Гопаком».

Подібну програму, до речі, ми перевірили у Сполучених Штатах Америки і під час останніх гастролей в Англії. Втім, я ще не пам'ятаю, щоб наш колектив не мав аншлагу за рубежем, щоб 15—20 хвилин публіка не аплодувала нам стоячи. Пам'ятаю, як у Бразилії ми давали концерт у Національному парку, де спеціально було збудовано для нас майданчик, а зал — такий амфітеатр, на 130 тисяч глядачів — був заповнений ущент. І от, коли у фіналі публіка підвелася із своїх місць і влаштувала нам овацію, я думав, яке то щастя, що так люблять наше мистецтво, яке то щастя, що ти належиш до такого великого народу України, до такого чудового колективу...

В Америці так само ми без переїздів дали 18 концертів, квитки на які коштували по 50 доларів і були продані за місяць до нашого приїзду. Успішно, дуже яскраво пройшли й гастролі в Аргентіні.

Я не підраховував, але, здається, наш колектив привіз не один мільйон інвалютних карбованців нашій державі. За кордоном мистецтво шанують. А у нас кидають у ринок. Ось, скажімо, лише один Чікагський оркестр має шість мільйонів дотації, більш як 300 с... ...ценатів. А у на... ...живайте. Але ... заробити дотов... ...вою 11—18 мі... ...ванців той сам... театр? Це нере... ...ти наш колек... склад якого ... Один концерт ... коштує всього ... ...ців, за межами ... треба врахуват... ...тель — на все ... ...вищуються ціни ... з останніми ... Америці. 6 тис... ...рів коштує оди...

— Очолюван... ...лектив без ... можна назвати ... ...раїнського мист... тільки, що виг... все більше про... Україні чи в С... за рубежем. Хо... пропагувати на... за кордоном, т... ...чесна і складна...

— Маєте ра... ...ливий глядач ... ...нує високий пр... органічно поєд... ...дицийним коло... ...ного танцю. Н... ...ська культура ... ...зика, характер— ...роду. Наше зав... ...ти від народу ... традиції, розв... яскравому вигл... глядачеві.

У мистецтві ... дороги, а в на... ...во. Це — шахта... ...бо балет — то... ...тури. Я кажу та... день ти не з... тренажем — ві... два дні — бачи... коли мене пита... ...стерність, про ... ...сягає колектив... ...даю: ви йдете ... нас уже світят...

ТІСНО ЖИВИМ НА ЦВИНТА...

«...Лежу увечері, читаю. Раптом нізвідки виникає котяча лапа і починає бити між ліжком та стіною... Коли вимикаєш світло, починається щось незбагненне: голоси, тупіт, тріск, сопіння. Здається, в кімнаті підіймається вітер, хтось літає, хтось бігає, з лайкою воно стикається між собою...».

«Іду коридором — позаду важкий тупіт. Озираюся — прямо на мене мчить величезна, розміром з собаку, чорна кішка. З жахом розумію, що не встигну відсахнутися і... в останню мить вона розчиняється...».

«Вночі іноді відчуваєш, як тебе нібито виганяють з кімнати. Щось давить на психіку, починаєш дрімати — і тут крізь сон відчуваєш, що хтось невидимий заходжується штовхати, перевертати ліжко, з шипінням та підвиванням».

«Постійно здається, що ти не один в кімнаті. Хтось то

Куточок атеїста

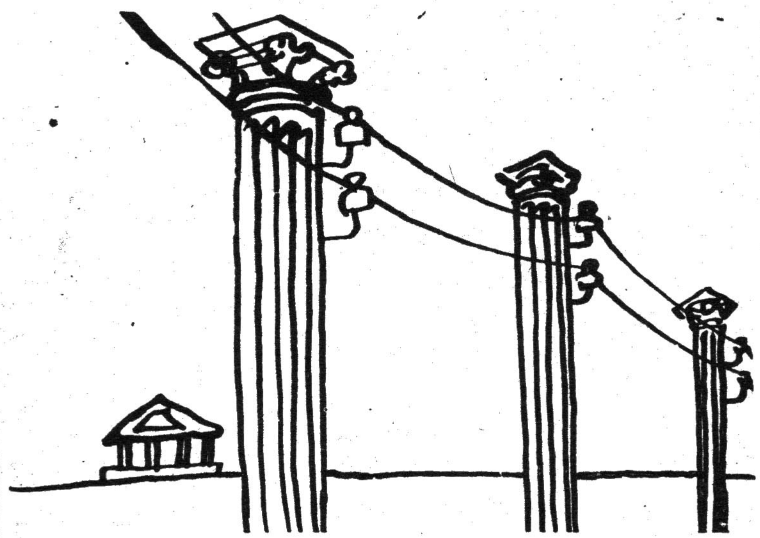
штовхне, то захохотить над вухом. Несподівано невість звідки з'являється чорна кішка і починає гратися в піжмурки. Може залишитися тільки її голова або лапи, змінюючись при цьому в розмірі...».

Ці свідчення дали не жителі старовинного англійського замку з привидами, де тільки й могло статись щось подібне — а цілком сучасного, побудованого без втручання святих і нечистої сили гуртожитку. Поруч — дитсадок. Дітей, слава Господу, привиди не чіпають. Але сторожам уночі страху наганяють. Останнім часом їх змінилося чимало. І, хоч попереджають новачків, що тут нечиста сила, не вірять неофіти. Потім, коли ціпеніють вночі, каються. З усіх кімнат лунають приємні, переважно жіночі, ... спиною чуються ... кроки, шушукан... голови зчиняю... ефірні рухи... ... ...ніх сторожів, м... ...дина, розрахува... змінив спосіб ... набожним, читає ... містичну літера...

Коли цю сен... ...рію опублікув... преса, згадалас... ...чута розповідь ... про те, як в їхн... зібрали церкву ... побудували корі... ...ром його спали... ...кою, а чоловіки ... рук до цього, ...лись, або закінч... самогубством. ... думку тому, щ... ...ток, де з'явився ... і дитячий садок ...на... місці старо...

Кілька з... екстрасенсів, як... приструнити неч... ...ки що не пропо... кращого при зус... ...ньою аніж... хре... Добра порада, я... знає, з якого б... хрест і що йде ... «Отче наш...».

Хай вчені лам... звідки все оте в... ...нють, чому га... ...рально виника... ...ків мешканців ... А ми, прості см... згадаємо порад... ...бусь: не варто т... ...пі працюрів... ...

Сергі...

Богдана Ж...
Луганськ.

ГОЛОС України

...РІЯ —
...К Т
...ПУЧЧЯ?

арадоксальна
ваної епідемії
ла загрозли-
ям на Украї-
тупник голов-
санітарного
еліна Вікто-
на сьогодні
4 чо...
фтері... 19
ліки. Серед
них і 51 дити-
цієї кількості
о, і що най-
ати, серед
ація нині в
ься 120 хво-
дітей. Троє
— це люди
спалаху епі-
стало наше
льки загалом
постерігалися
фтерії, ... та-
стан...
спокоєння і
ння.
ативн... ооль
ація ...ріа-
щеплень для
му. Саме це
еність у не-
ації взагалі.
ики не мають
и пацієнта,
ва особиста,
сть людей,
овік з кон-
илися неза-
решті, найго-
відмовля-
через ост-
НІДом, тож
апляють до
дики назвали
о: ... чий
середовище,
е спалахнути
орони здоро-
рнуло нині
тьбу з диф-
ься се...
та гос-
х. По-дру-
потрапляють
рою на диф-
на ангіну, бо
хожі. Нині у
ді госпіталь-
здійснюється
населення.
оші вітчизня-
ефективно
себе у по-
м, власне, й
ка благодуш-
и виникнення
чергу щеп-
м, хто сам
заразити ін-
вчителі, учні,
лі тощо. Ве-
рока роз'яс-
і логіка не-
біту події та-
р люди розу-
ікарів треба
му — своє-
ацьовує наш
поки грім
к не пере-

...РАНЕВИЧ.

Гастролі

«Не пам'ятаю, щоб не було аншлагу»

Днями уславлений творчий колектив — Український державний академічний ансамбль народного танцю імені П. Вірського розпочне гастролі в Європі. Франція, Бельгія та Швейцарія прийматимуть українських митців.

Перед від'їздом на гастролі художній керівник ансамблю народний артист УРСР Мирослав ВАНТУХ дав інтерв'ю.

— Протягом цих майже двомісячних гастролей ми маємо 55 концертів. За кордоном добре вміють рахувати гроші, тому навантаження під час зарубіжних поїздок дуже велике. Навіть, скажімо, у день переїзду даватимемо концерт. Щодо програми, то вона, на мій погляд, одна з найефектніших і найскладніших. Це такі танці, як «Ми з України», «В мирі і злагоді», українська кадриль «Дев'ятка», записана у Хмельницькій області, знаменитий «Повзунець», закарпатський танець «Березнянка», новий номер «Танець з бубнами», «Рукодільниці». «Запорожцями» завершуємо перше відділення. Друге починаємо «Карпатами». Це дуже яскравий, красивий номер, чудові костюми для виконавців зробили львівські майстри. Потім у програмі «Шевчуки», «Російський танець», мініатюра «Ой під вишнею», «Танець моряків», «Чумаки» і завершуємо концерт, звичайно, «Гопаком».

Подібну програму, до речі, ми перевірили у Сполучених Штатах Америки і під час останніх гастролей в Англії. Втім, я ще не пам'ятаю, щоб наш колектив не мав аншлагу за рубежем, щоб 15—20 хвилин публіка не аплодувала нам стоячи. Пам'ятаю, як у Бразилії ми давали концерт у Національному парку, де спеціально було збудовано для нас майданчик, а зал — такий амфітеатр, на 130 тисяч глядачів — був заповнений ущент. І от, коли у фіналі публіка підвелася із своїх місць і влаштувала нам овацію, я думав, яке то щастя, що так люблять наше мистецтво, яке то щастя, що ти належиш до такого великого народу України, до такого чудового колективу...

В Америці так само ми без переїздів дали 18 концертів, квитки на які коштували по 50 доларів і були продані за місяць до нашого приїзду. Успішно, дуже яскраво пройшли й гастролі в Аргентині.

Я не підраховував, але, здається, наш колектив привіз не один мільйон інвалютних карбованців нашій державі. За кордоном мистецтво шанують. А у нас кидають у ринок. Ось, скажімо, лише один Чікагський оркестр має шість мільйонів дотацій, більш як 300 спонсорів і меценатів. А у нас кажуть: виживайте. Але як? Як може заробити дотований державою 11—18 мільйонів карбованців той самий Великий театр? Це нереально. А взяти наш колектив, творчий склад якого 120 чоловік. Один концерт у республіці коштує всього 960 карбованців, за межами — 1350. А треба врахувати: проїзд, готель — на все це вдвічі підвищуються ціни. І порівняти з останніми гастролями в Америці. 6 тисяч 400 доларів коштує один концерт.

— Очолюваний вами колектив без перебільшення можна назвати перлиною українського мистецтва. Шкода тільки, що вигідні контракти все більше пропонують не на Україні чи в Союзі, а лише за рубежем. Хоча, звичайно, пропагувати наше мистецтво за кордоном, то є місія почесна і складна.

— Маєте рацію, бо вимогливий глядач передусім цінує високий професіоналізм, органічно поєднаний з традиційним колоритом народного танцю. Наша українська культура — мова, музика, характер—усе від народу. Наше завдання — взяти від народу це надбання, традиції, розвинути їх і в яскравому вигляді піднести глядачеві.

У мистецтві немає легкої дороги, а в нашому особливо. Це — шахтарська праця, бо балет — то одвічні тортури. Я кажу так: коли один день ти не займатимешся тренажем — відчуваєш сам, два дні — бачить глядач. А коли мене питають про майстерність, про те, як її досягає колектив, то відповідаю: ви йдете на роботу, у нас уже світяться вікна залу, а коли йдете з роботи, вони ще світяться. Робота, робота і ще раз робота. І звичайно, талант. Творчий склад ансамблю у нас не міняється часто. Але все ж таки ми виховуємо таланти у дворічній студії при ансамблі. Там навчаються 30 чоловік. А от недавно створили ще платні групи для дітей. У перспективі маємо намір створити на цій базі училище народного танцю. Діти тягнуться до нашого мистецтва. І це приємно, бо таланти треба плекати змалечку.

Інтерв'ю вела С. ВІКТОРОВА.

На фото: «Гопак».

ТІСНО ЖИВИМ НА ЦВИНТАРІ

Куточок атеїста

«...Лежу увечері, читаю. Раптом нізвідки виникає котяча лапа і починає бити між ліжком та стіною... Коли вимикаєш світло, починається щось незбагненне: голоси, тупіт, тріск, сопіння. Здається, в кімнаті підіймається вітер, хтось літає, хтось бігає, з лайкою воно стикається між собою...».

«Іду коридором — позаду важкий тупіт. Озираюся — прямо на мене мчить величезна, розміром з собаку, чорна кішка. З жахом розумію, що не встигну відсахнутися і... в останню мить вона розчиняється,..».

«Вночі інколи відчуваєш, як тебе нібито виганяють з кімнати. Щось давить на психіку, починаєш дрімати — і тут крізь сон відчуваєш, що хтось невидимий заходжується штовхати, перевертати ліжко, з шипінням та підвиванням».

«Постійно здається, що ти не один в кімнаті. Хтось то штовхне, то захихотить над вухом. Несподівано невість звідки з'являється чорна кішка і починає гратися в піжмурки. Може залишитися тільки її голова або лапи, змінюючись при цьому в розмірі...».

Ці свідчення дали не жителі старовинного англійського замку з привидами, де тільки й могло статись щось подібне — а цілком сучасного, побудованого без втручання святих та нечистої сили гуртожитку. Поруч — дитсадок. Дітей, слава Господу, привиди не чіпають. Але сторожам уночі страху наганяють. Останнім часом їх змінилося чимало. І, хоч попереджають новачків, що тут нечиста сила, не вірять неофіти. Потім, коли ціпеніють вночі, каються. З усіх кімнат лунають приємні, переважно жіночі, голоси, за спиною чуються вкрадливі кроки, шушукання, навколо голови зчиняються якісь ефірні рухи... Один з останніх сторожів, молода ще людина, розрахувавшись, різко змінив спосіб життя, став набожним, читає релігійну та містичну літературу.

Коли цю сенсаційну історію опублікувала місцева преса, згадалася колись почута розповідь літньої тітки про те, як в їхньому селі розібрали церкву і з цієї цегли побудували корівник. Незабаром його спалило блискавкою, а чоловіки, які доклали рук до цього, або поспивались, або закінчили життя самогубством. Спало це на думку тому, що і гуртожиток, де з'явився полтергейст, і дитячий садок знаходяться на... місці старого цвинтаря.

Кілька заповзятливих екстрасенсів, які зголосились приструнити нечисту силу, поки що не пропонують нічого кращого при зустрічі з останньою аніж... хрест і молитва. Добра порада, якщо хтось ще знає, з якого боку класти хрест і що йде за словами «Отче наш...».

Хай вчені ламають голову, звідки все оте взялося і пояснюють, чому галюцинації паралельно виникають у десятків мешканців гуртожитку. А ми, прості смертні, краще згадаємо поради наших бабусь: не варто тривожити душі пращурів...

Сергій СКИБА.

Малюнок Богдана ЖОЛДАКА.

Луганськ.

Спорт

З ПОТОКУ ПОВІДОМЛЕНЬ

Футбол. Тренер іспанського футбольного клубу «Барселона», з яким наступної середи в матчі 1/4 фіналу розіграшу Кубка кубків зустрінеться на своєму полі київське «Динамо», 43-річний нідерландець Йохан Кройфф успішно переніс тригодинну операцію на серці і тепер проходить курс інтенсивної терапії в реанімаційному відділенні барселонської клініки Сант-Хорді. Про це повідомляється в заяві для преси керівництва лікарні.

«Пацієнт проходить звичайний післяопераційний курс, — говориться в ній. — В четвер зранку він був у повній свідомості, його серце й система кровообігу працювали добре».

Кройффа поклали до лікарні минулого вівторка з діагнозом «гостра серцева недостатність». Він знаходитиметься в реанімації до завтра.

Як повідомив лікар «Барселони» Карлос Бестіт, перше, про що запитав Кройфф, коли прийшов до свідомості після операції, — як його команда зіграла кубковий матч з «Лас-Пальмасом» і хто забив голи.

Цю зустріч другого туру розіграшу Кубка Іспанії каталонці виграли — 6:0.

* * *

Для того, щоб подивитись матч розіграшу Кубка чемпіонів між московським «Спартаком» і мадридським «Реалом» багатьом болільникам треба заплатити по 15 карбованців. Ціни ж на поєдинок киян з барселонцями на Республіканському стадіоні в столиці України значно нижчі. Найдорожчі квитки коштують лише 5 карбованців.

* * *

Баскетбол. Чемпіонат СРСР. Вища ліга, чоловіки. «Будівельник» (Київ) — ВЕФ (Рига) — 79:84 (46:40).

ПОГОДА

Сьогодні у східних та південних областях, завтра — на крайньому заході України місцями невеликий мокрий сніг, на решті території без опадів, на дорогах ожеледиця. Вітер північний з переходом на східний, 3—8 метрів на секунду. Температура вдень від 3 градусів морозу до 3 градусів тепла, в Криму і Закарпатті — до 6 градусів тепла, вночі 4 — 10, у центральних, східних областях та в Карпатах місцями 12 — 14 градусів морозу.

По Київській області сьогодні вдень без істотних опадів, на дорогах ожеледиця, вітер північний, 3—8 метрів на секунду. Температура від 3 градусів морозу до 2 градусів тепла.

Серед органів державної влади найбільш представницькими є сільські Ради народних депутатів. Тільки на Україні їх налічується понад 10 тисяч. Чим же живуть вони сьогодні? Чи розкрив їм крила творчості новий Закон Української РСР про місцеві Ради народних депутатів та місцеве самоврядування?

Пропонуючи вашій увазі роздуми голови Ради з української «глибинки» Михайла Демківа, редакція запрошує до розмови всіх, кого цікавить порушена тема.

БЕЗВЛАДНА ВЛАДА

Перебудовного часу прожили ми вже чимало. Та найбільш, чого навчилися, — це складати правильні рішення, видавати «універсальні» закони. А коли торкнутися конкретної їх реалізації, обов'язково якийсь механізм не спрацьовує.

Сьогодні це пояснюється послабленням виконавчої влади, авторитету Рад. На таке твердження у мене свій погляд: ота влада у найчисленнішій своїй структурі, що найближча до простої людини, ніколи не була сильною і авторитетною. Спитайте колишніх голів сільських виконкомів, і вони наведуть вам безліч прикладів.

Хоч недавній закон про сільську Раду надавав начебто і великі повноваження, та на ділі робота виконкому і депутатів зводилася до заготівель картоплі та яєць, штампування довідок, «миротворчих» функцій між сусідами, що посварилися за межу, та втихомирювання п'яниць-бешкетників. І тільки мізерна частка припадала на вирішення соціальних проблем. І не тому, що депутати чи виконком були безініціативними. Здавна відомо, влада без фінансів безвладна. Скільки б ми не повторювали гасло «Влада — Радам», від цього ні коштів, ні влади не стане більше.

Сам я виріс у селі і соціальні болячки знаю добре. Тож, тільки-но позаминулого року мене обрали головою виконкому, у першу чергу вирішив допомогти одиноким, престарілим та інвалідам (таких у нас чоловік 15). Побував у їхніх домівках, помітив собі, кому треба побілити хату, кому упорядкувати подвір'я, а де й перекрити дах.

І тут уперше зіткнувся з тим, що навіть оті дрібнички не під силу виконкому. Вапно вдалося випросити за спасибі. А от де взяти кошти, щоб заплатити за побілку? У бюджеті такої статті витрат нема. Та й ті 700 карбованців самооподаткування давно використали на благоустрій чотирьох криниць — ледь вистачило. Що ж, треба було, як мовиться, крутитися. На особисті зв'язки натискати. От і попросив бригадира з господарства, щоб той допоміг. А він з жінками із ланки переговорив. Вони й побілили хати. Ото й уся влада моя...

Коли заговорили у Верховній Раді республіки про прийняття нового закону про місцеві Ради, зажевріла надія на радикальні зміни. І ось почали ми жити за новим парламентським заповітом. Що ж змінилося в нашій роботі?

На це найкраще відповісти цифрою. Якщо бюджет сільської Ради в минулому році становив 90 тисяч (це і зарплата, і утримання закладів культури, освіти, охорони здоров'я), то завдяки дії нового закону нинішнього року він «розбагатів» аж... на одну тисячу карбованців.

Тож хотілося б загострити увагу на такому: наш район сільськогосподарський, і всі відрахування йдуть, в основному, від колгоспу. Він же, дай, Боже, здоров'я усім, хто в ньому працює, має понад мільйон карбованців чистих прибутків. То й нам якісь крихти перепали. Але ж є багато сільських Рад, де колгоспи ледь-ледь животіють. У голови виконкому за таких умов найсильнішим інструментом влади залишається тільки печатка...

Як же реально підвищити роль сільської Ради? При обговоренні нового законопроекту про місцеві Ради у парламенті не один раз звучала досить мудра пропозиція: всі кошти, що відраховуються на статті соціально-культурного розвитку колгоспів, радгоспів, інших організацій та установ, передати у бюджет сільських Рад. І хай виробничник займається виробництвом, а виконком вирішує проблеми села. До такої думки приєднуються і мої колеги, бо вже надбридло їм бути у ролі прохачів, щораз ходити на поклін до голови колгоспу. Зважте самі, кого більше шануватиме селянин — голову сільської Ради, котрий спорудив криницю, чи голову правління, який будує школу, дитсадок, житло, прокладає асфальт, підсобляє престарілим. Я не хочу сказати, що наш голова правління колгоспу О. Любченко затискує ініціативу виконкому. Навпаки. Він би радий частину своїх клопотів передати нам. Та зась — не велить закон.

А ось суперечності іншого характеру. Не так давно Верховна Рада УРСР прийняла Закон про пріоритетний розвиток села. Це була для нас приємна подія. Сподівалися на вагомі зрушення. Та, мабуть, закон цей ніхто не збирається виконувати. Бо ще й сьогодні минулорічні фонди на будівельні матеріали, що виділив райвиконком для сільської Ради, не отоварені. З вогнем не знайти забудовникові навіть замка для дверей, а про цеглу, шифер, цемент, дошки, скло і мова не йде.

— Мусите потерпіти, — кажемо людям. — Бачите, криза економіку доконує.

А мужики показують пальцем на обласний центр, що обліплений дво- триповерховими дачами, наче пеньки грибами після дощу. Для них кризи нема. Навіть серед зими завозять матеріали на маєтки. Я придивився до них. Це ж справжні палаци, замість яких можна було б збудувати десяток добротних найсучасніших сіл, про пріоритет яких так турбується законодавець...

Останнім часом предметом гострого обговорення у виконкомах став новий Земельний кодекс. Безсумнівно, це велике зрушення у напрямку приватизації на селі, і його схвально сприйняли люди. Та попри плюси, перекреслюють усе химерні «але»...

Законом передбачено провести паспортизацію землі. Для цього тільки по нашій сільській Раді треба обміряти більше двох тисяч ділянок, стільки ж виготовити ескізів. До такої роботи доярку-депутата не залучиш, потрібні фахівці-землевпорядники. А хто у сьогоднішніх напівринкових відносинах згодиться безплатно на такий шмат роботи? Ясна річ, ніхто. От і доводиться замість парламентаріїв додумувати механізм реалізації закону.

Хотілося, аби до народних депутатів України дійшли мої думки ще й з такого приводу. Як уже згадував на початку, питання заготівель сільськогосподарської продукції стоїть на чільному місці в діяльності виконкому. Так от сьогодні ми дійшли до парадоксу. У Києві, Львові, інших великих містах гостро відчувається дефіцит м'яса, і водночас селяни не можуть здати худобу: забійні пункти переповнені, затоварені.

Гадаю, це сталося внаслідок дивовижної некомпетентності колишнього союзного уряду. Тільки невігласи могли платити золотом за синіх курчат замість того, аби закупити сучасні переробні технології. Скажімо, наш колгосп імені Чапаєва хоч сьогодні придбав би невеличкий м'ясопереробний цех, і тоді б не було проблеми з постачанням свіжої продукції найближчим споживачам. Натомість худоба, котру вже можна було б забивати, перемелює корми у сільських дворах.

Багато керівників виконкомів захоплюються газифікацією сіл. Дійшла ця хвиля і до нашого району. Але чомусь ніхто не задумується над головним: ми ж газу не добуваємо. І може статися, що десь колись краник перекриється. Як уже було певний час з бензином. То чи не краще використати світову практику і перейти на електроопалення — електропечі, плити тощо. Якщо ми всією Україною їмо чорнобильську радіацію, то чому б не споживати і прямий її продукт?..

Над цим варто задуматися, якщо ми проголошуємо насправді, а не для політичної забави ідею економічної незалежності України. А це можливо тільки за умови не підлатаного Союзу, а Союзу Радянських Суверенних Держав.

Михайло ДЕМКІВ,
голова Шрубківської сільської Ради народних депутатів.
Летичівський район Хмельницької області.

Нещодавно відбулася зустріч з депутатом Верховної Ради УРСР, директором Гніванського заводу залізобетонних конструкцій Анатолієм Савчуком у Тиврівській школі-інтернаті. Прийшли не лише педагоги, а й учні. Вони, до речі, попросили депутата допомогти в газифікації школи.

На фото Володимира ОЧЕРЕТНОГО: А. САВЧУК розмовляє з учнями.

ЗВЕРНЕННЯ

ДО РАД НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ, РАД ПРОФЕСІЙНИХ СПІЛОК, ГАЛУЗЕВИХ ПРОФСПІЛКОВИХ КОМІТЕТІВ, ТРУДОВИХ КОЛЕКТИВІВ, ПРОФКОМІВ ПІДПРИЄМСТВ І ОРГАНІЗАЦІЙ

До комісій Верховної Ради Української РСР з питань народної освіти і науки, у справах жінок, охорони сім'ї, материнства і дитинства надходять повідомлення про ліквідацію підліткових клубів, клубів юних техніків, дитячо-юнацьких спортивних шкіл, гуртків, дитячої художньої самодіяльності, які фінансувались профспілковими органами і діяли на базі загальноосвітніх шкіл, шкіл-інтернатів, профтехучилищ, палаців і будинків культури та за місцем проживання дітей і підлітків. Так, з 1 січня ц. р. в Донецькій області внаслідок припинення профкомами фінансування закрито 27 підліткових клубів, що об'єднували 9 тис. школярів, і 12 спортивних шкіл з кількістю в них 5600 підлітків. У Запорізькій області закрито 60 проц. зазначених позашкільних закладів. Серед тих, кого не турбують питання всебічного розвитку дітей, профспілкові комітети підприємств і організацій Дніпропетровської, Львівської, Луганської, Сумської, Харківської, Чернігівської, Черніцевської областей, м. Києва.

Чи можна спокійно спостерігати, коли до ліквідації підліткових об'єднань вдаються підприємства, які були ініціаторами руху за допомогу школі і батькам в організації навчання і виховання підростаючого покоління. Що спонукало стати на такий шлях трудові колективи і профкоми Запорізького коксохімічного, Чорноморського суднобудівного заводів, тресту «Метротяжбуд», київських виробничих об'єднань «Комуніст» та «Октава», Лисичанського заводу «Пролетарій», трестів «Криворіжагробуд» і «Шостхахімбуд», Кіровоградської взуттєвої фабрики, Львівського домобудівного комбінату, Житомирського заводу «Електровимірювач», працівники якого були організаторами підліткового клубу у школі-інтернаті для дітей-сиріт, Київського екскаваторного заводу та інших.

Вже зараз ми можемо говорити про наслідки цієї вузьковідомчої ініціативи. В цілому на Україні припинили існування 170 підліткових клубів, 38 клубів юних техніків, 163 дитячих сектори і близько 2 тис. гуртків дитячої художньої самодіяльності профспілок. Позбавились права на творчість, понесли моральні збитки понад 117 тис. школярів і учнів профтехучилищ.

Комісії Верховної Ради Української РСР з питань народної освіти і науки, у справах жінок, охорони сім'ї, материнства і дитинства висловлюють глибоке занепокоєння щодо такої позиції профспілкових комітетів і трудових колективів підприємств і організацій і вважають, що ці непродумані дії приведуть до значного погіршення роботи по розвитку інтелектуальних, творчих, культурних і фізичних здібностей дітей і підлітків, негативно вплинуть на вирішення питань, пов'язаних з попередженням правопорушень і злочинності серед учнів, молоді.

Комісії звертаються до Рад народних депутатів, рад професійних спілок, профспілкових комітетів, трудових колективів, профкомів підприємств і організацій, до всіх тих, кому не байдужа доля дітей, стати на захист їх інтересів, вжити відповідних заходів, спрямованих на дальший розвиток мережі позашкільних установ, домогтися поновлення необгрунтовано ліквідованих дитячих і підліткових об'єднань, знайти можливість їх фінансування за рахунок профспілкових організацій та місцевих радянських органів.

Голова Комісії Верховної Ради Української РСР з питань народної освіти і науки
І. ЮХНОВСЬКИЙ.
Голова Комісії Верховної Ради Української РСР у справах жінок, охорони сім'ї, материнства і дитинства
Г. ХОДОРОВСЬКИЙ.

Аграрні діалоги

«БАЖАЮ ПОМІРКОВАНОСТІ»

З членом Верховної Ради СРСР, головою агрофірми «Зоря» В. Плютинським поговорити хотілося давно. А трапилася така нагода нещодавно.

— Я весь час на колесах, бо, як кажуть, вовка ноги годують. У січні поїхав до Німеччини, де домовлявся про контракт на реконструкцію нашого склотарного заводу. Він випускає дефіцитні трилітрові банки. В майбутньому освоїмо на ньому виробництво різноманітних і не менш потрібних пляшок, котрі за якістю наближатимуться до зарубіжних зразків.

Щось купити — не така вже й легка справа. Тож представництву «Зорі», відкритому в Москві, треба вирішити чимало питань. До того ж завдання переоснащення цього підприємства поставлене Союзом, і лише за сьогоднішніми мірками на це має піти 60 мільйонів карбованців, з них принаймні половина — валютою...

Потім відвідав сільськогосподарську виставку в Данії «Агро-91», далі — пленум ЦК КПРС. А зараз, поки є невелика перерва в роботі сесії Верховної Ради СРСР, зустрінуся з трудівниками, відповім на запитання.

— А як би відповіли на одне з них: ставлення до Земельного кодексу? Погляди на нього полярні...

— Вважаю, приватизації землі не повинно бути. Хай вона передається в довічне користування, але без права продажу. Водночас потрібно стежити за використанням родючих грунтів, не допускати глуму над ними.

Передбачаю також, що поцікавитеся моїм ставленням до фермерства, оренди. Раніше ми силою проводили колективізацію. Тепер так само нерозбірливо критикуємо. До речі, я ніде останнім часом не зустрічав жодного виступу по радіо, телебаченню, жодної публікації в пресі, які б захищали колгоспи. Така думка в багатьох викликає негативну оцінку. Кажуть, через те захищаю великі колективні господарства, що боюся залишитися без роботи. Але це не так...

У жовтні минулого року довелося побувати в американському штаті Айова, де зустрічався з фермерами, помічником Буша з сільського господарства. Так от: вони сміються з нас, що хочемо роздати по 30—40 гектарів кожному бажаючому.

Американський фермер, аби успішно вести свої справи, повинен мати землі в 4—5 разів більше. Та й у великих господарствах результати вагоміші, ніж у менших. Наприклад, у перших надої від кожної корови становлять в середньому 6000, а в других — 5000 кілограмів молока.

Але це не означає, що я проти оренди, фермерства. Вони мають розвиватися там, де цього хочуть селяни. І голови колгоспів не повинні перешкоджати. Навпаки, хай змагаються, доводять свою перспективу. Хоч, як на мене, більше уваги потрібно приділити дещо іншим проблемам.

— Мабуть, треба подумати про самого селянина, стан його душі, оселі — як поняття філософського.

— Найголовніше — постать селянина, турбота про нього. Всі слова про допомогу селу поки що зостаються словами. І справді, черга на автомобіль нашому колгоспникові така, що треба чекати... 120 років. Чи взяти куди нагальнішу проблему — з житлом. У місті — дай квартиру, і все. А в селі подумай, де дістати будматеріали, якими правдами й неправдами їх вибити.

Або ще. В тих же Сполучених Штатах наша група побувала в сім'ї фермера, який з двома синами й дружиною доглядає за 72 гектарами землі. Він розповів, як виникла проблема, аби переписати її на своїх дітей. Причина — останні без сільськогосподарської освіти. А в нас? Віддай угіддя людям, які про них не мають найменшої уяви? Ще й про референдум з цього приводу поговорюють. Правда, де ділянки пустують, варто роздавати їх бажаючим. Але ж не завжди цей процес виправданий.

— Маєте на увазі стан справ у таких агрофірмах, як ваша чи «Прут». Але ж їх, на жаль, не багато. Більшість — безнадійні банкрути чи середняки.

—Це все так. Але ж було 50, а не 70 років Радянської влади, коли з конвейєрів сходила виключно велика техніка, подібна трактору-гіганту К-700. Скажіть, якому фермеру він тепер знадобиться?

Тому, коли почую, що десь здібний господар зібрав по частинах міні-машину, або пригадаю, як для шкільного виробничого комбінату просили списані механізми, і дивуватися починаю: чи можна з таким підходом у село молодь повернути, заохотити людей до праці в полі? Та потрібно такий трактор створити, щоб від нього очі не відривалися, щоб дух захоплювало!

Однак що там техніка, якщо наші люди, заробляючи по 12 карбованців щодня, не можуть нічого купити. Дійшло, як гірко пожартував один з керівників, до «відрозації»: немає відра, аби корову видоїти.

Через те й не дивно, а жахливо на душі стало, коли побував у Костромській області. Там в одному із сіл чотири роки весілля не було! Ось де наша біда...

— Відтак, на вашу думку, здолати її можна буде шляхом Союзного договору чи розпадом Союзу на окремі держави?

— До речі, подібне запитання поставив мені на прийомі в себе М. Горбачов. Я сказав: до оновленого Союзу ставлюся добре. Хоча при цьому висловився й про те, що Прибалтику слід від'єднати, оскільки вона того бажає. Необхідно тільки врахувати: в країні існує міцна міжреспубліканська кооперація і вже не один десяток років.

— Між іншим, як ви оцінюєте цей прожитий державою період? Одні критикують Горбачова, інші застій...

— Зараз майже всі полощуть так звані застійні часи. Проте ніхто не враховує, що тоді жили, не збиткуючись, хоча починали з чистого поля, з тих же колгоспів і радгоспів, які, незважаючи ні на що, піднесли добробут селянина, годували країну.

А що діється в країні? Завдання не доведені, загальні корективи розпливчасті. Але ж за принципом «що хочу, те й ворочу» справа далеко не піде. Ми страждаємо через те, що немає конкретного підходу до окремого господарства.

Тепер усі лають Сталіна, а він, між іншим, нікому нічого не давав. Недарма ж казали: «Залізний занавіс».

— Так, гірко визнавати, але селу важко загоїти глибокі рани. Щоб хоч трохи зрушити стан справ на краще, виникає чимало громадсько-політичних течій, партій, угруповань, об'єднань. Серед них, наприклад, Селянська демократична партія і Селянська спілка. Наскільки реальна їхня допомога трудярам землі?

— Про Селянську демократичну партію нічого не скажу, бо мало обізнаний. А щодо Спілки, то я її член. Це — хороша, мирна організація. Ще мало досягла, однак про деякі результати діяльності вже можна розповісти. Зокрема, з допомогою спілчан вдалося припинити дію союзної постанови, згідно з якою державі у формі податку сільське господарство повинно було виплачувати по 600 карбованців за кожного свого спеціаліста, що в сумі становило 240 мільйонів. Тепер ці гроші залишаються у колгоспних касах, використовуються на розвиток місцевого виробництва, поліпшення соціальних умов життя.

— Це хороша вість. То, може, оптимістично поглянемо в 2000-й рік? Якою хотіли б бачити в ньому Україну?

— Бажаю, аби Україна йшла шляхом свого суверенітету, стала поміркованою. Потрібно здолати нездорові пристрасті, емоції. Подивіться на США: 50 штатів об'єднані єдиною державою, але незалежні і в паспорті про це сказано. Але ніхто на такому грунті не обурюється. Там закуповують щорічно 700 тисяч спеціалістів, національністю, походженням яких ніхто не цікавиться. Головне — уміння мислити, високоефективно працювати. Ми теж повинні виробити такий підхід. Причому вирішувати всі питання потрібно не мітингом, а за круглим столом.

До речі, такий висновок роблю і читаючи пресу, якої передплатив аж на 350 карбованців. Передплатив і «Голос України», а 100 його примірників одержує агрофірма. Хотів би побажати вашій газеті поміркованості і здорового плюралізму.

Розмову вів Володимир ТАРАСЮК, наш громадський кореспондент.

Рівненська область.

Фото автора.

ІЗ ДОСЬЄ «ГОЛОСУ УКРАЇНИ»

Володимир ПЛЮТИНСЬКИЙ. Двічі Герой Соціалістичної Праці. Головує чотири десятки літ. Комуніст. Хобі — полювання.

«Тепер усі лають Сталіна, а він, між іншим, нікому нічого не давав. Недарма ж казали: «Залізний занавіс».

СПОВІДЬ НА СЕЛЯНСЬКУ ТЕМУ

Борис Пантелійович Пащенко живе в селі Гришівці — це якщо по-народному, а офіційно село називається Сурське. Пенсіонер з радгоспу «Жовтнева революція».

«Батьки з голоду померли в 33-му, а я в інтернаті виростав. Така моя доля! Якось аж сам злякався, що так прожив. Навіть серед ночі прокидаюся й думаю-думаю, шукаю-шукаю щасливі дні, а їх немає.

Соромно признатися, але згадалися тільки два місяці з 45-го, коли ми в Германії вантажили заводи, добро зі складів, щоб везти додому. Отоді справді були щасливими. Чи тому, що війна закінчилася і надіялися тепер зажити, чи тому, що стільки добра додому вантажили, не знаю... Але ж і зараз по телевізору показують, що нам шлють добро та харчі, з тієї ж Германії також. І наче теж радіють наші, як ми колись.

Як не трудилися ми, а достатку великого не було. То податки платили чималі — хоч вмри, а молоко, яйця, сало віднеси. То, пам'ятаю, городи обрізали. То корів і свиней по дворах описували. Наказували, скільки можна тримати, а іноді й зовсім худобу забирали. Чого тільки не натерпілися! До мене лише зараз дійшло: чи не знущалися з народу, з селянина? І тоді, коли пенсії призначали по десятці, по дві-три десятки. Наш труд, кажуть, був малопродуктивним. Це мені так один вчений розумака пояснював.

Для селянина земля — це все. Причому, я вважаю, власна. Був би молодший, узяв би гектарів двісті. А що? І не пропав би, господарював би, бо люблю це діло.

Нещодавно у Дніпродзержинську зустрівся з американським фермером. Хоча який він американець — з наших країв чоловік. Розказував, як хазяйнує, як живе, що має. Я не заздрив. Бачив, що не перебріхує, що трудиться. Звичайно, добряче — руки у нього величезні і в усьому толк знає. Та я слухав його і думав: та хіба там такі землі, як у нас? Хіба зрівняєш з нашим чорноземом? Та хіба у нас люди ліниві? Ми ще не знаємо своїх сил, не віримо в себе. А наші люди зможуть любити землеробську працю, вона найблагородніша, треба тільки дати їм права, сприяти фермерству та іншим видам роботи, вигідним селянам. Отоді й діти селянські привернуться до землі».

Роздуми записала Ніна ЯСЕНСЬКА.

Дніпропетровська область.

«...черга на автомобіль нашому колгоспникові така, що треба чекати... 120 років».

«Гаряча» лінія

Відповідаючи на запитання, чи прийняв Ірак усі вимоги союзників, Буш сказав, що не знає, але підкреслив при цьому, що іракське керівництво змушене буде це зробити. Президент США відмовився обговорювати питання про можливість переслідування іракців, які скоїли воєнні злочини.

Група кувейтських міністрів повернулася на батьківщину, щоб розпочати відновлення інститутів адміністрації. Представник держдепартаменту США Маргарет Татуайлер повідомила, що міністри займатимуться приготуванням до повернення принца шейха Саада Аль Абдули Ас-Сабаха. Принцу буде доручено керівництво Кувейтом протягом трьох місяців. Час повернення шейха Кувейту поки що не визначено.

Посол Кувейту у Вашінгтоні зустрівся з президентом США і назвав його великим визволителем Кувейту, а також запросив Буша найближчим часом відвідати цю країну, щоб відсвяткувати повернення свободи.

За словами американських офіційних осіб, США ще не завершили розробку плану виведення військ з району Персидської затоки, але деякі частини досить швидко повернуться додому. Як заявив представник Білого дому Фіцуотер, США потрібно було сім місяців, щоб розмістити свої війська в районі конфлікту, і що їх повернення проводитиметься кілька місяців. Тим часом у Парижі міністр оборони Франції сказав, що 14 тисяч французьких військовослужбовців будуть виведені дуже скоро, якщо дозволять обставини.

Міністр оборони СРСР Дмитро Язов, виступаючи у Верховній Раді СРСР, зазначив, що відлуння «ракетної бурі» в пустелі має примусити нас зайнятися власною обороною.

Єгипетське інформаційне агентство «МЕНА» повідомило, що в Іраку пройшли антиурядові демонстрації. Маніфестанти звинуватили Саддама Хусейна в поразці і заявили, що вторгнення в Кувейт було помилкою. Інформаційне агентство Іраку повідомило, що всю ніч там тривали народні гуляння — населення дуже задоволене припиненням воєнних дій. Ніяких офіційних заяв з цього приводу не надходило.

У Римі на засіданні Ради Міністрів обговорюється питання врегулювання кризи в Персидській затоці.

Світ неділимий

ЯК СПРАВИ, ГРОМАДО?

З ЖИТТЯ УКРАЇНЦІВ У ЧЕХО-СЛОВАЧЧИНІ

Із тижневої газети «Нове життя», що видається Союзом русинів-українців Чехо-Словаччини, можна дізнатися про все, чим живе сьогодні місцева українська громада. Перше, що впадає в око, це істотна перебудова організаційної діяльності СРУЧС. Зміни в цій сфері знайшли своє відображення навіть у формі проведення зборів у первинних осередках Союзу. Останнім часом вони позбавлені традиційної офіційної помпи, мали характер дружньої зустрічі, відзначалися товариською атмосферою. І головною темою розмови на них було продовження перебудови організаційного життя та пов'язані з цим проблеми. А таких проблем в українців Чехо-Словаччини зараз чимало.

До значних ускладнень призвела остання реформа управління системою народної освіти. Ідеться про те, що внаслідок цієї реформи ліквідовано посаду центрального інспектора для українських шкіл при Міністерстві освіти, молоді і спорту. Це, звісно, негативно позначилося на становищі шкіл, яке й так було невідрадним.

Важкого удару українцям Чехо-Словаччини завдало закриття єдиного в країні українського дитячого видання — журналу «Веселка». Понад двадцять років він регулярно, двічі на тиждень, з'являвся майже у кожній українській родині. Журнал дуже полюбився і дітям, і молоді. В багатьох школах його навіть використовували як читанку української мови. І от «Веселки» не стало. Причини цього безпосередньо пов'язані з політичними та економічними процесами в країні. Соціалістичний союз молоді ЧСФР, який був постійним джерелом дотацій «Веселки», припинив своє існування, а нові молодіжні організації, які виникли в країні, існують на такі мізерні кошти, що годі й сподіватися, аби котрась із них взяла під своє крило український дитячий журнал.

Отож, як це не прикро, в числі перших жертв опинилася дитяча преса національних меншин. «Українські школярі Чехо-Словаччини залишилися сиротами без свого друкованого слова», — так пише про втрату «Веселки» газета «Нове життя». Публікація тижневика сповнена тривогою за майбутнє всієї української преси в ЧСФР, адже жодне з видань СРУЧС існувати без дотацій не може. Вихід сподівалися знайти у збільшенні передплати преси на Україні. Однак і це нині нереально, бо з січня 1991 року в Чехо-Словаччині передплатні ціни на видання з УРСР зросли у десятки разів. Приміром, журнал «Малятко» коштував на рік 18 крон, а тепер його ціна становить 384 крони. Звісно, такі фантастичні суми, тим більше в умовах нинішнього загального подорожчання життя, ніхто з українців у ЧСФР платити неспроможний. Єдиний вихід із ситуації, що склалася, керівництво Союзу русинів-українців Чехо-Словаччини вбачає у придбанні власної друкарні, але, знову ж таки, виникає запитання: де відшукати необхідні для цього значні кошти?

Проте не все так безвідрадно в житті української громади в ЧСФР. Є певні здобутки на освітянській ниві. В нинішньому навчальному році на кафедру української мови та літератури філософського факультету Кошицького університету імені П. Шафарика зараховано сім студентів. На першому курсі українського відділення педагогічного факультету цього університету нині вчаться одинадцять студентів. Загальна кількість студентів-україністів на всіх курсах цих двох факультетів тепер досягла сімдесяти.

Приємною для місцевих українців була звістка про те, що у братіславському видавництві «Словенски спісоватєль» нещодавно побачила світ нова антологія української прози в Чехо-Словаччині під назвою «Коренє» («Корені»). Її підготував відомий словацький перекладач з української, російської та інших мов Юрай Андрічік. Нова антологія — вияв зрослої майстерності низки українських прозаїків Словаччини. Вона є вагомим вкладом у розбудову взаємопізнання і зближення українського і словацького народів.

Кінець минулого року ознаменувався ще однією приємною для українців ЧСФР подією. Після деякої затримки вийшли з друку п'ятий та шостий випуски незалежного альманаху «Тарасова Україна», що є виданням однойменного товариства. У п'ятому номері надруковано повний текст Декларації про державний суверенітет України, детальну розповідь про Перший світовий форум української діаспори в Білому Біорі (Польща), публікації на теми літератури й мистецтва та інші матеріали. Шостий номер альманаху містить докладні інформації про події на Україні та про перебування у Чехо-Словаччині українського хору «Журавлі» з Польщі.

Нещодавно українська громада в ЧСФР відзначила 35-річчя заснування Піддуклянського українського народного ансамблю. Святкування проходило в Пряшівському будинку культури і, звісно, супроводжувалося виступом колективу перед пряшівською публікою. В концерті взяли також участь гості з України — ансамбль «Візерунок» з Тернополя.

Прес-служба товариства «Україна».

Інформ-шоу

ДОМАШНІЙ АРСЕНАЛ

Усе почалося з банальної сварки на вулиці: не поділили місце для паркування водій таксі і власник «фольксвагена», який був напідпитку. Причому він вилаяв таксиста і його «мерседес» найбрутальнішими словами. Водій таксі образився і викликав по радіо поліцію. Охоронці порядку, щоб пересвідчитися, хто саме той кривдник, поїхали до нього додому, але там замість документів грубіян сунув під носа поліцейському дуло кольта 44-го калібру...

Під час обшуку вдома у нього було виявлено цілий арсенал зброї і боєприпасів: 11 пістолетів і револьверів, кілька гвинтівок, у тому числі й снайперських, і навіть штурмова гармата. З'ясуванням призначення «домашнього арсеналу» зайнялася президія поліції Франкфурта-на-Майні, де і відбулася ця подія.

ЦІНА ЛЮБОВНОЇ ДРАМИ

Жителі Дортмунда поставилися до цієї події по-різному. Одні посміхалися, згадуючи дні і помилки власної молодості, інші — обурювалися, здираючи зі стін своїх будинків фарбу, що нею якийсь безмежно закоханий великими літерами написав: «Клаудія», «Я не відступлюся!», «Будь ласка, подзвони!». На вимогу обурених домовласників поліція перелічила всі такі написи (їх виявилося більш як 80), а міська прокуратура порушила справу про заподіяння матеріальної шкоди. То не жарт — 100 тисяч марок. Саме в таку суму обійшлася місту ліквідація настінних освідчень у коханні. Зусиллями охоронців порядку і «Клаудія», і її 32-річний залицяльник були знайдені. Закоханих чекає суд.

ЦІНОЮ ВЛАСНОГО ЖИТТЯ

Звичайна руда лисиця позбавила електрики ціле місто Пльзень, всесвітньо відому метрополію чеських пивоварів. Причому зупинилися не тільки пивоварні заводи, а й усе, що приводиться в рух електрикою. В тому числі і міський транспорт. Ця пригода завдала місту значної шкоди, але найдорожче заплатила лисиця: вона залізла якимсь чином у міську щитову струму високої напруги, замкнувши контакти. Це і позбавило її життя.

ОЦЯ ВЖЕ ЛУКАВА СТАТИСТИКА

Італійці можуть радіти. Виявляється, у них надзвичайно короткий робочий день. Чоловіки працюють у середньому 6 годин на добу, а жінки — 4 години і 36 хвилин. Такі висновки зробив Національний інститут статистики на підставі проведеного торік опитування 17 тисяч італійських громадян. Правда, до них увійшли і ті, хто працює від зорі до зорі, і ті, хто внаслідок різних причин зайнятий неповний робочий день. Безперечно, результати викладок статистиків були б іще більш вражаючими, коли б вони включали пенсіонерів і безробітних. Адже тоді вийшло б, що італійці працюють у середньому не більше трьох годин на день. Оця вже лукава статистика з її «середніми» цифрами...

КРАЩЕ ПІЗНО, НІЖ НІКОЛИ

Британський тижневик «Обсервер» нещодавно вибачився перед нащадками видатного композитора XVIII століття Вольфганга-Амадея Моцарта за помилку, яка мала місце 200 років тому. В своєму номері від 25 грудня 1791 року «Обсервер» повідомив, що «15 грудня 1791 року помер знаменитий німецький композитор Вольфганг Моцарт». Тижневик припустився з журналістської точки зору істотної помилки. По-перше, Моцарт помер не 15, а 5 грудня, а по-друге, він був не німцем, а австрійцем. І от — вибачення перед нащадками композитора «за заподіяну образу». Краще пізно, ніж ніколи.

Наш прес-клуб

ОЧИМА ЗАРУБІЖНИХ КОЛЕГ

«Економічного чуда, якого чекав і яке обіцяв Гельмут Коль, так і не сталося. Каси комун у колишній НДР порожні. Концепція приватизації Опікунського відомства провалилася. Люди незадоволені... Рецепт «все, що добре функціонує на Заході, діятиме на Сході» виявився неспроможним. Дуже велику ставку було зроблено на чудо ринкової економіки».

«Морген» (ФРН).

«США підтримували з Хусейном досить своєрідні відносини. Вони потурали нагромадженню Багдадом величезного воєнного потенціалу, навіть давали Іраку позики для покриття його витрат, оскільки прагнули до посилення іракського режиму в розрахунку на виснаження Ірану. Так було в 1982 році, коли Багдад, за визнанням самих США, був центром регіонального тероризму».

«Аль-Халідж» (Об'єднані Арабські Емірати).

«Японія і Радянський Союз, можливо, стоять на порозі врегулювання складних суперечок навколо «північних територій», островів Шикотан, Хабомаї, Утуруп і Кунашир.

Якщо ці територіальні суперечки будуть врегульовані під час візиту Михайла Горбачова або якщо про них принаймні в позитивному плані буде згадано у спільному комюніке керівників двох держав, у радянсько-японських відносинах можна буде добитися широкомасштабного прогресу в таких галузях, як співробітництво в планах капіталовкладень і зростання двосторонньої торгівлі.

Якщо візит Горбачова не наблизить до якої б то не було угоди по врегулюванню суперечок, тоді буде справедливо чекати, що уряди двох держав обнародують той чи інший конкретний строк для досягнення домовленості за столом переговорів, після завершення якого рішення з даної проблеми має бути винесено Міжнародним судом у Гаазі».

«Нейшн» (Таїланд).

ЦЕРКОВНИЙ КАЛЕНДАР

БЕРЕЗЕНЬ

1 березня — день 12 святих мучеників — Памфіла, Валента, Павла, Порфирія, Селевкія, Феодула, Юліана, Самуїла, Ілії, Даниїла, Єремії, Ісаїї.

12 святих мучеників постраждали під час гонінь на християн у 308—309 роках у Кесарії Палестинській.

Святий Памфіл народився в Бейруті, освіту одержав в Александрії. Ставши після навчання пресвітером у Кесарії, він зайнявся виправленням під помилок переписувачів текстів Нового Заповіту. Виправлені копії святий Памфіл переписував і розсилав усім бажаючим. Таким чином, до віри Христової навертали́ся багато язичників. Він зібрав у Кесарії багату бібліотеку духовних книг.

На ниві благовісту віри Христової святому Памфілові допомагали диякон Єлійської церкви Валент та святі Павло і Порфирій, які горіли вірою й любов'ю до Спасителя. Всіх трьох за віру кинув за грати правитель Кесарії Урбан.

У цей час на шляху з Кесарії за християнські проповіді затримали п'ятьох братів: Іллю, Єремію, Ісайю, Самуїла та Даниїла. На запитання про їхню батьківщину юнаки відповіли, що вони громадяни Єрусалиму, розуміючи під цим небесний Єрусалим. Намагання схилити братів до відступництва виявилися марними. Тоді правитель Кесарії наказав стратити їх разом з Памфілом, Валентом і Павлом.

Свідок мук християн воїн Селевкій, вітаючи подвиг страдників, поцілував їх, прохаючи помолитись Всевишньому за нього. Довідавшись про вчинок Селевкія, розгніваний Урбан наказав розп'яти його на хресті.

Юнак Юліан, йдучи шляхом до Кесарії, побачив тіла страчених святих, кинутих на розтерзання звірям. Підійшовши до них, Юліан став на коліна і поцілував тіла великомучеників. Воїни схопили юнака й відвели на суд до правителя Кесарії. Той наказав спалити молодого християнина.

Один із слуг правителя Феодул, вітаючи подвиг мучеників-християн, помолився за них Богові. Розлючений правитель довідався про це і наказав розп'яти Феодула на хресті.

4 березня — день пам'яті святих апостолів Архипа, Филимона і мучениці рівноапостольської Апфії.

Святі апостоли Архип, Филимон і мучениця Апфія були учнями і сподвижниками апостола Павла.

Апостол Архип був єпископом міста Колоси. Апостол Филимон був почесним громадянином цього міста. Він також був рукопокладений у сан єпископа апостолом Павлом і обходив фрігійські міста, проповідуючи Євангеліє. Свята Апфія була дружиною Филимона. Вона приймала вдома вбогих і хворих, допомагаючи всім обтяженим і стражденним. Апфія була вірною супутницею чоловіка на тернистому шляху служіння правді Христовій.

Під час гонінь на християн за часів жорстокого імператора Нерона святих апостолів Архипа, Филимона і великомученицю Апфію засудили за проповідь віри Христової до страти. Апостола Архипа по-звірячому порізали ножами. Филимона і Апфію закопали в землю і до смерті забили каміннями.

7 березня — знайдення мощей мучеників в Євгенії.

Під час переслідувань християн святих мучеників, як правило, ховали в утаємничених місцях. У Царграді, біля воріт і вежі, які називалися Євгенієвими, було поховано багато тіл невідомих страдників. На цьому місці хворі зцілювались від недуг. Знайшовши мощі мучеників, встановили причину унікального явища. Мощі ж з великими почестями перенесли до храму. В XII столітті на місці знайдення мощей імператор Андронік побудував прекрасний собор.

11 березня — день святителя Порфирія, архієпископа Газького.

Святитель Порфирій народився 346 року у Фесалоніках, що в Македонії. В двадцять п'ять років він залишив батьківщину і пішов до Єгипту, де став учнем преподобного Макарія Великого. Там він зустрівся з блаженним Єронімом і разом з ним рушив до Єрусалиму на поклоніння животворящему Хресту Господню, де тяжко захворів.

Біля підніжжя Голгофи знесилений святий Порфирій упав і заснув. Уві сні до нього явився Христос, який мовив: «Прийми це древо і зберігай його». Прокинувшись, Порфирій відчув чудесне зцілення. Незабаром справдились слова Спасителя. Святого Порфирія призначили хранителем Чесного Древа Хреста Господня. Після смерті єпископа Гази Порфирій стає архієпископом Газьким.

У Газі він зіткнувся з масовим ідолопоклонством. Християн тут жорстоко утискували й переслідували. Порфирій поїхав до Константинополя, щоб просити захисту в імператора. В цей час імператриця Євдокія чекала дитину. Вона дуже хотіла сина, бо до цього в неї народжувались доньки. Імператриця звернулась до Порфирія, щоб той помолився Богові за неї і майбутнього наслідника. «Допоможи християнам Гази, — сказав архієпископ, — і Бог пошле тобі сина». Незабаром дійсно народився син. Імператор видав указ про зруйнування в Газі ідольських капищ і надання християнам привілеїв.

Святитель Порфирій до кінця життя утверджував християнство в Газі. Його молитви ще не раз зцілювали людей від хвороб, повертали грішників на праведний путь служіння Богові.

15 березня — день священномученика Феодота, єпископа Киринейського.

Священномученик Феодот родом з малоазійської Галатії. Під час гонінь на християн нечестивого Ликинія (307—324 рр.) святий відкрито проповідував Христа, закликаючи язичників зректися ідолопоклонства й покаятися перед істинним Богом. Намісник імператора на Кіпрі Савин наказав розшукати і привести єпископа на суд. Дізнавшись про наказ, Феодот сам прийшов до Савина зі словами «Я той, кого ти шукаєш. Прийшов до тебе, щоб проповідувати Христа — Бога мого». Намісник наказав повісити єпископа вниз головою і стругати гострими ножами тіло його. Після тортур Феодота кинули до в'язниці. Але й серед в'язнів він продовжував проповідувати. Савин наказав покласти святого на розпечене залізо і забити цвяхи в руки і ноги. Але жодного крику не почули кати. Вражений терпінням Феодота, намісник наказав припинити тортури. Незабаром єпископа звільнили з темниці і він продовжив свій святий труд.

19 березня — день 42 святих мучеників в Амореї: Костянтина, Аєтія, Феофіла, Феодора, Мелисена, Каліста, Васоя та ін.

Під час війни між грецьким імператором Феофілом та сарацинами (829 — 842 рр.) останнім вдалося оточити місто Аморею (Галатія). Через зраду воєначальника Вадзифіса Аморею захопили сарацини, а 42 її захисників-воїнів було взято в полон і відправлено до Сірії. Там протягом 7 років їх вмовляли зректися християнської віри й прийняти мусульманство. Але вони відхиляли будь-які домагання й мужньо терпіли страшні тортури. Не зломивши духу воїнів-християн, їх засудили на смерть.

Засуджені спокійно й безстрашно підходили до катів. Їм відрубували голови, а тіла кидали в річку Евфрат.

Зрадника Вадзитіса сарацини, розуміючи, що йому не можна довіряти, теж стратили.

24 березня — день святителя Софронія, патріарха Єрусалимського.

Святитель Софроній народився в Дамаску. З юначих літ відрізнявся благочестям та любов'ю до наук. Особливо знався на філософії, за що його стали називати Премудрим. Але майбутній святитель шукав вищої мудрості в монастирях, в бесідах з відлюдниками. Він прибув до Єрусалиму, в обитель святого Феодосія і там став духовним сином монаха Івана Мосха. Праведники разом подорожували по монастирях, записували житіє святих. З цих записів пізніше вони склали знамениту книгу «Лимонар».

Рятуючись від спустошливих набігів персів, святі Софроній та Іван залишили Палестину і втекли до Єгипту, в Александрію. Коли варвари почали загрожувати Александрії, святі рушили до Риму. Там преподобний Іван помер. Тіло його Софроній привіз до Єрусалиму і поховав у монастирі святого Феодосія.

Наприкінці життя святитель Софроній з паствою пережив дворічну облогу Єрусалима магометанами. Перед загрозою голодної смерті християни відкрили міську браму, сподіваючись, що ворог не зачепить святинь. Однак мусульмани сплюндрували християнські храми. Святий Софроній помер у глибокій скорботі.

27 березня — день Феодорівської ікони Божої Матері.

Феодорівська - Костромська ікона Божої Матері написана євангелістом Лукою.

Свою назву ікона одержала від великого князя Ярослава Всеволодовича, батька Олександра Невського, який після хрещення одержав ім'я Феодор. Ікону було придбано старшим братом Ярослава святим Юрієм Всеволодовичем у дерев'яній дзвіниці поблизу старовинного міста Городця. Князь Ярослав-Феодор, який після загибелі святого Юрія в битві з татарами став великим князем Володимирським, 1239 року урочисто переніс його мощі з Ростова в Успенський собор Володимира, а залишеною після брата іконою благословив свого сина, святого Олександра Невського. В 1613 році чудотворною Феодорівською іконою благословили на царство Михайла Романова.

Феодорівська ікона — двобічна. На зворотньому боці — образ святої великомучениці Параски. Є припущення, що то портрет дружини Олександра Невського.

31 березня — Вербна Неділя. В'їзд Господній до Єрусалиму.

Цього дня Ісус Христос у супроводі величезного натовпу людей в'їхав на віслюкові до Єрусалиму. Люди, вітаючи Спасителя, розстеляли на шляху Христа свій одяг, кидали зелені гілки дерев. Звідси й назва неділі — Вербна.

Підготував Валентин ЛАБУНСЬКИЙ, оглядач «Голосу України».

Фото Михайла САЧКА.

ВЧЕННЯ ІСУСА ХРИСТА — ВЧЕННЯ ДОБРА Й ЛЮБОВІ ДО БЛИЖНЬОГО. ВОНО ЗАВЖДИ БУЛО АНТИПОДОМ ІДЕОЛОГІЯМ ТОТАЛІТАРНИХ РЕЖИМІВ, ЯКІ ПРОПОВІДУВАЛИ НЕНАВИСТЬ — РАСОВУ, МІЖНАЦІОНАЛЬНУ, КЛАСОВУ... ТОЙ, ХТО НАВАЖУВАВСЯ НЕСТИ СМОЛОСКИП ХРИСТОВОЇ ПРАВДИ, ЗА ВСІХ ДИКТАТУР ОГОЛОШУВАВСЯ ВОРОГОМ. АЛЕ БЛАЖЕННІ ГНАНІ ЗА ПРАВДУ...

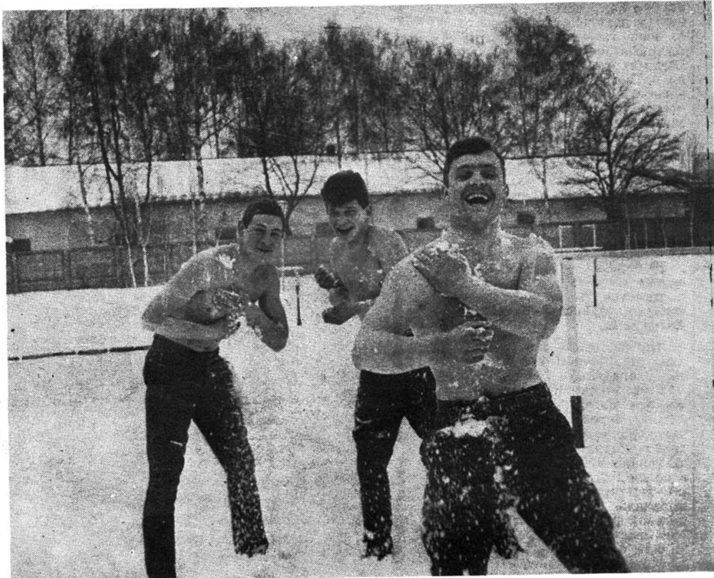

Фото Богдана ПРИЙМАКА.

МЕДИКИ БЕРУТЬ ПІД «КОЗИРОК»...

Яка мати мовчатиме, коли роблять зле її дитині? Не змовчала і Людмила Миколаївна Скачко. Але, виплеснувши свій біль у листі, просила не за власного сина, а за чужих синів, яких може спіткати його доля. Так, як і Сергія, їх можуть забрати до армії, незважаючи на поганий стан здоров'я, і повернуться вони додому майже каліками. Тож і просила Людмила Миколаївна розібратись: «Від кого це йде, щоб хворих на службу брали?» і «Яка з того користь державі?»

Цивільну людину легко звинуватити у суб'єктивності, тому в проблемі, якої торкнулась авторка листа, на прохання редакції розібрався військовий журналіст.

Протягом лише одного 1990 року в 408-ому окружному військовому шпиталі лікувались 7004 військовослужбовці строкової служби. 1212 з них звільнено з лав Збройних Сил. Невже армія так калічить людей? Ні. Багато юнаків приходять до армії, маючи серйозні захворювання. До лікарів вони потрапляють, не встигнувши освоїти курс молодого солдата.

Місток через рівчак, брама під баштою — і ось ви на території 408-го окружного військового шпиталю. Контрастом до будівель старої фортеці, у приміщеннях якої розташовано шпиталь, з їх товстими стінами та маленькими вікнами — каштанові алеї та альтанки обабіч. А борщ розносять та доріжки прибирають тут і зовсім по-домашньому...

Проте багато хто з хлопців, одягнених у лікарняні халати, повернуться не до військових частин, з яких прибули, а додому. Ось статистика. В 1989 році з 6701 військовослужбовців строкової служби, які перебували на лікуванні в різних відділеннях 408-го шпиталю, 1030 звільнено з лав Збройних Сил. У 1990 році відповідно з 7004—1212. Найбільший «відсів» дає відділення, де лікуються хворі з психічними розладами. У 1989 році з 558 чоловік, що проходили лікування, звільнено 447, у 1990 році з 629 — 518. Невже армія так калічить людей?

Зовсім ні. Часто-густо призовники приходять служити, маючи серйозні захворювання. Сказали б — не повірив, що хлопців з виразками шлунку, пієлонефритами, гіпертонією призовні комісії визнають здатними до строкової служби. Та — пересвідчився.

Рядовий Юрій Єременко. Строк служби півроку. До армії установлено діагноз: перегиб сечовода. Захворювання нирок приховав. Результати аналізів показували відхилення від норми, але комісія не звернула на це уваги. Тепер лікується в 408-му окружному військовому шпиталі.

Така реальність сьогодення: хлопці, які не встигли освоїти курс молодого солдата, потрапляють до лікарів. Серед них є такі, що хочуть служити в армії, тож не акцентують увагу лікарів на своїх захворюваннях, а ті й раді. Та ось інший приклад.

Рядовий Павло Мовчан до Збройних Сил призваний Рокитнянським військкоматом Київської області восени 1990 року. До армії виявлено виразку шлунку. Лікувався. На призовній комісії визнаний здатним до стройової служби. Сьогодні перебуває в 408-му шпиталі з тим же діагнозом.

Лікар-терапевт Тамара Петрівна Годунова вважає, що причинами направлення хроніків до армії є або недостатнє обстеження призовників у медичних закладах за місцем проживання, або погана робота військово-лікарських комісій.

— Як можна не виявити пієлонефрит? А встановивши такий діагноз, — брати до армії? Адже не уникнути загострення хвороби. За наказом міністра оборони такі хворі підлягають обов'язковому звільненню в запас. П'ятнадцять років спостерігаю за роботою конвейєру: хлопці призиваються, невдовзі потрапляють до нас, і — додому... Невідомо, кому це потрібно.

Справді невідомо?

Рядовий Федір Дєдов з дев'яти років хворіє на ревматоїдний артрит. На районній призовній комісії визнаний здатним до стройової. Під тиском військкома Кейнарського військкомату, що в Молдові, майора Олександра Джуманіязова написав заяву про бажання служити в армії. Проходить лікування в 408-му шпиталі.

Напевно, щось зрушилось у нашій свідомості, якщо представники військкоматів вимагають од призовників таких заяв, доручаючи захист Батьківщини людям, які не здатні це робити (про гуманність до хворих я вже не кажу).

Рудольф Іванович Кунзин, який очолює відділ збирання та переробки інформації шпиталю, свого часу був представником від медичної служби в управлінні Київського військового округу.

— У той час напередодні кожного чергового призову військкоми одержували наряд (рознарядкою займається відділ управління штабу округу), який зобов'язані були виконувати. Яким чином? Це нікого не цікавило. Призовні комісії безперечно заплющували очі на деякі скарги хлопців. Без цього, думаю, і нині неможливо забезпечити потрібну кількість призовників. У виключних випадках, коли на комісію приходить дуже хворий, його направляють до найближчого шпиталю, і там вже військові лікарі вирішують, що з ним робити. А інші... Починають служити, потрапляють до лікарів. Та яке діло до того військкомові? Він своє зробив.

Рядовий Олег Васильєв призивався з Луганської області. Потрапив у розвідувальний підрозділ. Після першого марш-кидка товариші принесли його у санчастину на руках. З 1986 року Васильєв хворіє на дерматоїдний поліартрит. Коли останній раз лежав у лікарні, запевнили: служити не будеш. А на військово-лікарській комісії всі аналізи виявились настільки «нормальними», що інших варіантів, крім стройової служби, для нього не знайшлося.

Міркую так, що якби держава була зацікавлена відсіювати хворих призовників, вона б цього добилася: адже є у нас і спеціалісти, є і потрібне обладнання, щоб виявити захворювання навіть при відсутності скарг. А вже коли скарги є, і підтверджено їх обгрунтованість!.. Та держава не зацікавлена — і лікарі, покликані стояти на сторожі здоров'я, вишукують можливості обдурити свою совість. Наприклад, за існуючим положенням виразка, яка зарубцювалася без деформації, є ознакою здатності до стройової. На армійській їжі, котру дієтичною ніяк не назвеш, виразка відкривається, і тепер вже рубець залишається. Людина, яка практично одужала, на очах стає хворою на все життя. (До того ж існуюче положення дає можливість чийогось сина звільнити від служби, «знайшовши» у нього деформацію, а іншого — таки послати на службу).

Значно менше лазівок у психіатрії. Якщо раніше особи, висловлюючись медицинською мовою, «з легким ступенем дебільності» могли опинитись у будбаті, то тепер це виключено. Всі види розумової неповноцінності, психопатії і наслідки закритих травм, якщо вони були до армії і декоменсація простежувалась до призову — є приводом увільнення від служби. Незважаючи на те, психіатричне відділення згадуваного шпиталю не буває порожнім. У чому справа? Заступник голови окружної військово-лікарської комісії полковник медичної служби Володимир Миколайович Коздобін пояснив: діагностуванням психічних захворювань допризовної молоді займаються цивільні лікувальні заклади, які особам, що не мають 18 років, діагнозів не встановлюють (вважається, що з 15 до 18 років відбувається психофізичне формування людини). Таким чином перше детальне обстеження випадає на спеціалізоване шпитальне відділення. Тут і виявляється, що захворювань у школярів значно більше, ніж зафіксовано в дитячих поліклініках. Якщо з розумовою неповноцінністю все ясно, то з патологією характеру визначитися складніше. Іноді хлопців підозрюють у симуляції. Та ось підполковник медичної служби Валентин Валентинович Амброскін за всю свою службу жодного разу не зустрів справжнього симулянта. Кому хочеться на все життя отримати тавро психічно хворого? Справа в іншому. Жорсткі умови армії (не кажучи про ті, що виникають у «гарячих точках») виводять особу на межі її можливостей — і трапляється зрив. Якщо юнак ризикує імітувати самогубство, це означає: внутрішні ресурси вичерпано, і адаптуватись до умов він не може. Це свідчить, що ця особа все-таки ущербна, її треба (!) вважати хворою.

(Закінчення на 11-й стор.).

ЦЕ ТРЕБА ЗНАТИ

Даємо довідку

«...Медичний огляд при приписці до призовних дільниць і призові на дійсну військову службу проводять лікарі, які мають досвід роботи за спеціальністю: хірург, терапевт, невропатолог, психіатр, окуліст, отоларинголог, стоматолог і при необхідності лікарі інших спеціальностей.

Медичний огляд здійснюється на обладнаних призовних (збірних) пунктах, спеціально пристосованих для цієї роботи.

...Під час медичного огляду громадян при приписці до призовних дільниць і призові на дійсну військову службу лікарі визначають стан їхнього здоров'я методом індивідуальної оцінки.

Після завершення медичного огляду кожний лікар записує в облікову картку призовника встановлений діагноз, висновок про придатність (тимчасову чи повну непридатність) до дійсної військової служби за видами Збройних Сил СРСР і родами військ згідно з Таблицею ступенів обмеження... На призовників, які мають захворювання, фізичні вади, наслідки травм, що обмежують придатність до військової служби чи можливість призначення за видами Збройних Сил СРСР і родами військ, окрім того, оформляється висновок лікаря (додаток № 14 до даного Положення).

...У випадках, коли лікарі вагаються остаточно визначити стан здоров'я призовника, призовна комісія направляє його на амбулаторне або на стаціонарне обстеження в лікувальний (лікувально - профілактичний) заклад. У направленні вказується передбачуваний діагноз і що саме необхідно уточнити при обстеженні. До направлення додається акт обстеження стану здоров'я (додаток № 15 до даного Положення).

Після завершення обстеження призовника лікарі лікувального (лікувально-профілактичного) закладу складають акт обстеження стану здоров'я... Акт подається на розгляд призовної комісії, яка вирішує питання про придатність призовника до військової служби

(Закінчення на 11 стор.).

МЕДИКИ БЕРУТЬ ПІД «КОЗИРОК»...

(Закінчення. Початок на 10-й стор.).

Скільки хлопців, залишившись в умовах цивільного життя, могли б бути практично здоровими громадянами, а стали інвалідами — подумати страшно! І скільки ще стануть... На інших умовах армія їх не відпустить.

Рядовий Юрій Павлусенко призваний з Ромен Сумської області. Страждає гіпертонією серця, неврозами. До призову перебував на обліку в місцевій лікарні. Там досі не можуть зрозуміти, як Павлусенко опинився в армії. В 408-му шпиталі лежить утретє (!).

Та йому ще пощастило: служить поваром. А ось його товариш, який прослужив лише місяць, помер. І не від того, що біг з повною викладкою за «бетеером», а після гри у волейбол.

Що цікаво — хлопці, які опинились на лікарняному ліжку з приводу загострення хронічного захворювання, не скаржаться на долю, не ображаються ні на кого. Не дивуюсь, бо — яке це покоління звиклих до безглуздої покори?

Демографічна криза безумовно позначилася на житті армії. Людей бракує. Але ж чи вихід — призов хворих, який до того ж обертається масовим каліцтвом молодих громадян? Ті з військових медиків, які турбуються тільки за власну кишеню, не шукають іншого, адже у здоровоі армії зникне потреба у великій кількості медиків. Ті ж, хто вболіває за інтереси суспільства, давно його знайшли: слід скоротити армію, залишивши в ній людей, які здатні стати справжніми захисниками держави. Мовчать однак і вони, бо — підневольні. Але ж не вся наша медицина тримає «під козирок». Чому б не вступитися за своїх пацієнтів? Не заведено...

Бідні діти! Вони ж не замовляли собі алергій, панкреатитів, виразок, які втруїли їм кращі роки дієтами та уколами. Це суспільство дало їм в придане пухкі медичні картки (чи треба тут наводити цифри, які ілюструють залежність захворювань від методів нашого «господарювання»?) А тепер покинуло: рятуйся, хто як може. І мчить бездушний конвейєр... Бо перед армією всі — по стійці «смирно». Я сам військовий. Але так і хочеться крикнути: «Вільно!» Зупинімо конвейєр! Згадаймо: він мчить до загибелі наших дітей...

Андрій ШНЮКОВ,
старший лейтенант, кореспондент газети «Ленинское знамя».

Допоки держава не зацікавлена в здоровій армії, лікарі вимушені шукати можливості обдурити свою професійну совість. І шукають. І знаходять. Результат: кожний шостий новобранець за станом здоров'я не може забезпечувати боєздатність країни.

Демографічна криза безумовно позначилася на житті армії. Людей бракує. Але це не означає, що треба призивати хворих — це обертається масовим каліцтвом молодих громадян.

ЦЕ ТРЕБА ЗНАТИ

(Закінчення. Початок на 10-й стор.).

з урахуванням усіх даних про стан його здоров'я і фізичний розвиток.

В окремих випадках при необхідності уточнення діагнозу захворювання призовна комісія може направити призовника на обстеження у військовий лікувально-профілактичний заклад. Після завершення обстеження складається акт обстеження стану здоров'я... Акт розглядається призовною комісією.

...Призовники, які потребують лікування й медичного нагляду, беруться на облік районним (міським) військовим комісаріатом. Відомості про них не пізніше ніж через 5 днів після обліку передаються органам охорони здоров'я в двох списках (облікова форма № 054/у):

а) в першому списку — відомості про призовників, визнаних відповідно до Розпису хвороб такими, що потребують лікування з приводу захворювань, які обумовлюють тимчасову непридатність до військової служби, а також про призовників, які для встановлення діагнозу потребують обстеження і нагляду;

б) у другому списку — відомості про призовників із захворюваннями, які не перешкоджають призову на дійсну військову службу, але потребують консервативного чи оперативного лікування і можуть бути вилікувані до призову на дійсну військову службу... Щодо таких призовників при приписці виноситься рішення: придатний до стройової (нестройової) служби...

Громадяни, в яких під час приписки до призовних дільниць виявлено захворювання чи фізичні вади незворотного (невиліковного) характеру, військовим комісаріатом як такі, що потребують лікування, на облік не беруться.

Призовникам, які мають захворювання, що тимчасово перешкоджають призову на дійсну військову службу, але за характером захворювання вони можуть бути вилікувані, призовна комісія надає відстрочку від призову на дійсну військову службу на строк від одного місяця до одного року.

Відстрочка від призову на дійсну військову службу через хворобу може надаватися протягом трьох років, після чого залежно від стану здоров'я громадяни, які одержали відстрочку, або призиваються на дійсну військову службу, або визнаються не придатними до військової служби і знімаються з військового обліку, або зараховуються в запас з наступним їх періодичним медичним переоглядом до досягнення ними 27-річного віку. У воєнний час відстрочка від призову на дійсну військову службу через хворобу може надаватися призовникам і військовозобов'язаним на строк до двох місяців. За медичними показаннями вона може бути продовжена ще на термін до двох місяців, а в разі необхідності може бути продовжена і втретє на такий самий строк. По закінченні відстрочки призовники й військовозобов'язані піддаються медичному оглядові для вирішення питання про придатність до військової служби.

...Особи, призвані районною (міською) призовною комісією на дійсну військову службу, безпосередньо перед відправленням у війська (сили) проходять на обласному (республіканському, міському) збірному пункту контрольний огляд хірургом, терапевтом, дерматовенерологом і їм роблять флюорографічне обстеження органів грудної клітки, а призначені для служби на підводних човнах, у повітряно-десантних, прикордонних, навчальних частинах, військах, що знаходяться за кордоном, а також на кораблях і в частинах морської піхоти, що несуть бойову службу, крім того, проходять контрольний огляд невропатологом, психіатром, окулістом, отоларингологом, стоматологом.

При цьому в усіх осіб, призначених для служби на підводних човнах, перевіряється барофункція вух.

Призовники, не оглянуті якимось лікарем при призові на дійсну військову службу, або ті, які заявили скарги на здоров'я, та в інших необхідних випадках підлягають оглядові відповідними лікарями на обласному (республіканському, крайовому, міському) збірному пункті.

Робота лікарів на обласному (республіканському, крайовому, міському) збірному пункті є завершальним етапом медичного відбору поповнення для Збройних Сил СРСР. Під час медичного огляду виявляються помилки районних (міських) призовних комісій, щоб не допустити направлення у війська (сили) призовників, не придатних за станом здоров'я до військової служби або до служби в тих військових частинах, куди їх призначено, а також тих, хто має право на відстрочку від призову на дійсну військову службу через хворобу.

Призовники, в яких у результаті контрольного огляду і медичного огляду на обласному (республіканському, крайовому, міському) збірному пункті виявлено хвороби, що перешкоджають військовій службі, направляються у військовий комісаріат за місцем призову...

...Призовники з гострими захворюваннями чи травмами, що перешкоджають відправленню у війська (сили), начальником обласного (республіканського, крайового, міського) збірного пункту направляються в місцеві лікувальні (лікувально-профілактичні) заклади згідно з медичними показаннями, про що доводиться до відома військових комісаріатів за місцем призову.

Призовники, неправильно призначені районною (міською) призовною комісією за станом здоров'я чи фізичним розвитком у той чи інший вид Збройних Сил СРСР або рід військ (команду) на обласному (республіканському, крайовому, міському) збірному пункті призначаються в інші види Збройних Сил СРСР, роди військ (команди) або направляються у військовий комісаріат, за місцем призову із зазначенням причини повернення».

З наказу міністра оборони СРСР № 260 від 9 березня 1987 року «Про введення в дію положення про медичний огляд у Збройних Силах СРСР (на мирний і воєнний час)».

Еврика!

НА ЧАСТОТІ ЗДОРОВ'Я

ПІОНЕРОМ третього тисячоліття назвали на Міжнародному конгресі лікарів у Лос-Анджелесі лікувальний метод, винайдений київськими вченими.

А в Брюсселі, на виставці, у всесвітньому салоні винаходів «Еврика-90», де вперше за багато років брали участь представники країн Східної Європи та СРСР, метод мікрохвильової резонансної терапії оцінили як такий, що не має аналогів! Його головного творця, доктора фізико-математичних наук, професора С. П. Ситька нагородили почесним орденом — Золотою зіркою бельгійського короля.

У чому ж суть винаходу?

— Кілька років тому ми з колегами виявили мікрохвильові частоти, притаманні людському організмові, — розповідає Сергій Пантелеймонович. — Це спонукало до створення «уловлювачів». Орієнтуємо їх на електромагнітний каркас певного організму, а потім генеруючу головку апарата підносимо до біологічно активних точок акупунктури на так званих китайських меридіанах. Частотно залежний резонансний інформаційний вплив і викликає лікувальний ефект.

— Таким чином, людина лікує сама себе частотою свого здорового поля?

— Так, а ми лише допомагаємо їй у цьому, — додає професор.

Як просто! Не потрібні ні громіздке обладнання, ні дорогі ліки, ні велика армія лікарів... Лише невеличкі генератори КВЧ-діапазону низької інтенсивності — апарати серій «Арія» та «Поріг» розроблені нашими науковцями та інженерами.

Ефективність їх дії приголомшує: за кілька сеансів зарубцьовуються виразки шлунка та дванадцятипалої кишки; зникають хронічна пневмонія, бронхіальна астма, цукровий діабет; відступають дитячий церебральний параліч, хвороби печінки, щитовидної залози, остеохондроз; знімаються шокові стани і больові синдроми. Тобто люди виліковуються од хвороб, які не під силу або тяжко піддаються традиційній медицині. А останнім часом метод допомагає зцілювати алкоголіків і наркоманів, є випадки успішного лікування хворих на СНІД. Повністю або частково відновлений імунний статус у десятків чорнобильців. Але це загальні слова. Ми ж звикли вірити конкретним прикладам. Є і такі. Позаторік у міжнародній експедиції на Гімалаї взяли участь два харківських альпіністи — Сергій Бершов і Віктор Пастух. Повернувшись додому, хлопці сказали, що підкорити Канченджангу їм допоміг пристрій «Поріг», яким вони користувалися для відновлення сил.

За чотири роки тимчасовий науковий колектив «Відгук», що його сформував С. П. Ситько, опрацював нову медицинську методику. Спроектовано і виготовлено необхідне обладнання — в Харкові, Актюбінську, Вільнюсі. Підписано угоду з львівським виробничим об'єднанням «Електрон» на серійне виробництво «Порогів». При «Відгуку» відкрито курси підвищення кваліфікації, на яких щомісяця навчаються 30—50 лікарів. У 46 клініках та інститутах Радянського Союзу вже діють кабінети мікрохвильової резонансної терапії, є вони також у США та Німеччині. На рахунку наукового колективу — 16 тисяч неінкурабельних (невиліковних) пацієнтів, які відновили своє здоров'я.

З нинішнього року колектив має статус республіканського відомства. Повна його назва: «Міжгалузевий науково-інженерний центр з фізики живого і мікрохвильової резонансної терапії «Відгук». До співробітництва з ним залучено понад 400 учених Радянського Союзу. Читають лекції і проводять практичні заняття академік Академії медичних наук СРСР, професор А. С. Єфімов, доктор медичних наук, професор В. Д. Жуковський, кандидати медичних наук Б. П. Грубник, Є. А. Андреєв, Б. Ф. Рудько, такі чудові досвідчені лікарі-практики, як Л. Л. Сумський та інші.

Та мрії сягають далі. У планах Сергія Пантелеймоновича і його колег — створити свою постійно діючу клініку, збільшити випуск МРТ — апаратів, підготувати спеціалістів, здатних з ними працювати, адже кількість бажаючих лікуватися за новим методом щодня збільшується. Що ж, побажаємо успіху людям, у яких на меті полегшити наше буття. Але ж знаю, що читачів цікавить — де можна прямо сьогодні на собі перевірити дію методу. Підкажу: на виставці народного господарства у Києві працює кабінет, у якому не тільки демонструється апарат МРТ, але бажаючі можуть полікуватись з його допомогою. Багато хто з працівників ВДНГ випробував метод на собі і не жалкують. Спробуйте й ви...

Ліна МАЙБА,
редактор відділу журналу «Українська культура».
Київ.

Метод мікрохвильової резонансної терапії, винайдений київськими ученими, долає хвороби, які не піддаються традиційній медицині, — пересвідчитись у цьому ви можете, відвідавши ВДНГ, де демонструється апарат МРТ. Бажаючим не відмовлять в лікуванні. Добре було б, якби свої відгуки ви надіслали до редакції.

ЗЕМЛЯ ЛЮДЕЙ

Еге ж, шановний читачу,— відкриваємо нову рубрику.

Що це буде?

Це, насамперед, буде наш неофіційний вихід на міжнародну арену.

Офіційно ми ходимо в світ у іншому костюмі — під рубрикою «Глобус», вже добре вам відомою.

А це — так, ніби ото береш фотоапарата, не шпигунського чи ще там якого, а звичайнісінького — і йдеш собі, дивишся, як народи живуть.

А живуть вони, повірте, не менш цікаво, аніж ми.

Щодо жанру — то це буде щось середнє між звичайним газетним фоторепортажем і тим, що у вузьких колах називається дембельським альбомом (хто не знає — запитайте у тих, хто служив).

Рубрику вестиме постійно майстер своєї справи М. Козловський.

Больш... дів собі... в кише... важливі...

А по... Шелест, ... а тепер... Большак...

Больш... кишені...

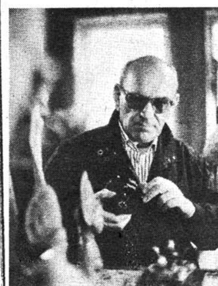
О, ча... не чули... пресу. ... грому п...

— Ну... но сказ...

Але ... ще дале...

Десь ... товариш... відав п... батьківщ...

З тієї... Америц... грандіо... виставку... кий гіст...

Микола Федорович КОЗЛОВСЬКИЙ. Автор понад 20 книг, кількох тисяч знімків у радянській та світовій пресі. Володар медалей та дипломів різних фотовиставок, наших і ненаших. Його біографія — це сорок років роботи фотокореспондентом «Огонька» по Україні, мільйони кілометрів по воді й по суші обох земних півкуль, а ще—розмаїття тем: від балету до електрозварки, і те й інше для нього є мистецтвом. А якщо коротше, то Козловський — то тугий жмуток фотоплівки, зарядженої любов'ю.

На першій сторінці ми обіцяли розповісти про ідеологічно-мистецький український грім з планетарним відлунням. Отже, було так...

Той чарівний знімок — жінка з сонцем — вийшов на обкладинці журналу «Україна».

Журнал благополучно дійшов до вдячних читачів.

...І не тільки до них.

І редактора журналу тут же викликали до ЦК КПУ.

Редактором тоді був щирої душі чоловік, український письменник і кіношник Василь Большак, нині покійний, земля йому пухом.

Він зателефонував авторові й сказав: Миколо, мене завтра знімають з роботи.

Автор злощасного фото якраз читав одну впливову центральну газету, де розповідалося про значні успіхи радянського фотомистецтва, і отій самій фотографії в статті було відведено чимало місця — як справжньому взірцеві.

Автор і порадив редакторові, йдучи до ЦК, узяти ту газету з собою, ніби зовсім ненароком.

ЖІНКА, СОНЦЕ І ЧУ...

Стріч... гості й...

А се... оця са...

Ніксо... вився ...

ЛЯ ЕЙ

Еге ж, шановний читачу,— відкриваємо нову рубрику.

Що це буде?

Це, насамперед, буде наш неофіційний вихід на міжнародну арену.

Офіційно ми ходимо в світ у іншому костюмі — під рубрикою «Глобус», вже добре вам відомою.

А це — так, ніби отo береш фотоапарата, не шпигунського чи ще там якого, а звичайнісінького — і йдеш собі, дивишся, як народи живуть.

А живуть вони, повірте, не менш цікаво, аніж ми.

Щодо жанру — то це буде щось середнє між звичайним газетним фоторепортажем і тим, що у вузьких колах називається дембельським альбомом (хто не знає — запитайте у тих, хто служив).

Рубрику вестиме постійно майстер своєї справи М. Козловський.

ЖІНКА, СОНЦЕ І ЧУКОТКА

...шій сторінці ми обі... повісти про ідеоло... тецький український ...планетарним відлун... ...е, було так...

...івний знімок — жін... ...цем — вийшов на об... журналу «Україна».

... благополучно дій... ...дячних читачів.

...тільки до них.

...тора журналу тут же ... до ЦК КПУ.

...ором тоді був щирої ...вік, український пи... і кіношник Василь ... нині покійний, земля ...ом.

...телефонував авторові ... Миколо, мене завт... ...ють з роботи.

...злощасного фото як...

раз читав одну впливову центральну газету, де розповідалося про значні успіхи радянського фотомистецтва, і отій самій фотографії в статті було відведено чимало місця — як справжньому взірцеві.

Автор і порадив редакторові, йдучи до ЦК, узяти ту газету з собою, ніби зовсім ненароком.

Большак так і зробив, і сидів собі в куточку, з газетою в кишені, поки розглядалися важливіші питання.

А потім Петро Юхимович Шелест, нарешті, сказав: ну, а тепер послухаємо, що там Большак виробляє.

Большак скромно вийняв з кишені свого козиря.

О, часи! Тоді ще й близько не чули, що таке Закон про пресу. Зате можна було від грому прикритися газетою!

— Ну, Большак! — захоплено сказав Петро Юхимович.

Але це, як ви здогадуєтесь, ще далеко не все.

Десь якраз о тій же порі товариш Брежнєв уперше навідав пана Ніксона на його батьківщині.

З тієї урочистої нагоди в Америці було розгорнуто грандіозну радянську фотовиставку, яку відкривав високий гість.

Стрічку перерізано, високі гості йдуть залами.

А серед інших робіт була й оця сама — жінка з сонцем.

Ніксон же, слід сказати, славився як великий цінитель фотомистецтва, навіть сам аматорствував у цій царині.

Тож він був настільки зачарований київською мадонною, що не хотів далі йти, все стояв і дивився, а потім делікатно запитав Леоніда Ілліча, чи не можна, мовляв, переговорити з автором на предмет купівлі шедевра.

Автора, розуміється, при тому не було, але великодушний Леонід Ілліч сказав, що це нічого, автор був би радий подарувати свою річ президентові Сполучених Штатів просто так, навіть цієї ж миті.

Щасливий Ніксон, проте, не велів знімати фото зі стенда: нехай, мов, американський народ теж помилується поки що.

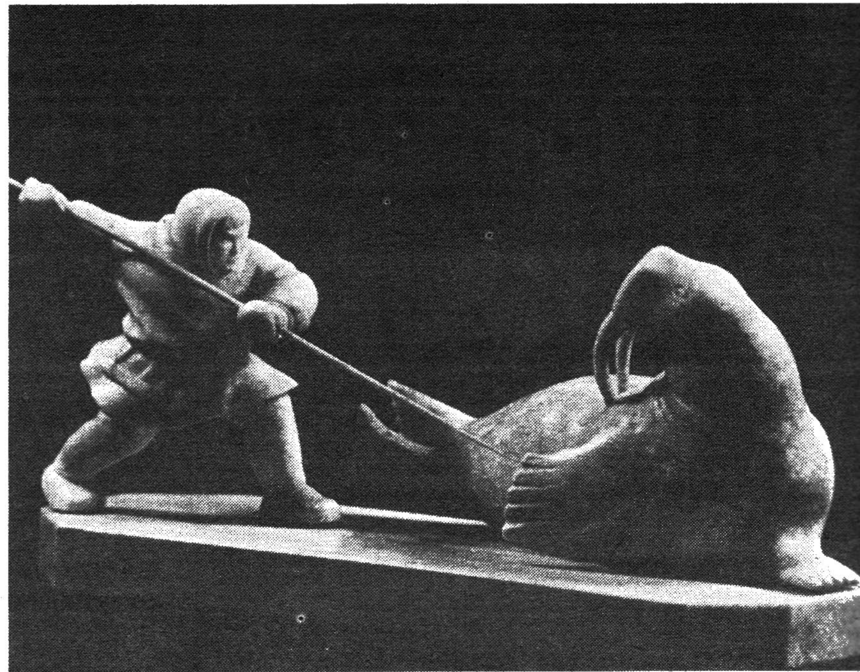
Фото, між іншим, отримало якогось престижного приза на тій виставці. Втім, автор приза не бачив, десь та американська витребенька загубилася. Але автор не шкодує.

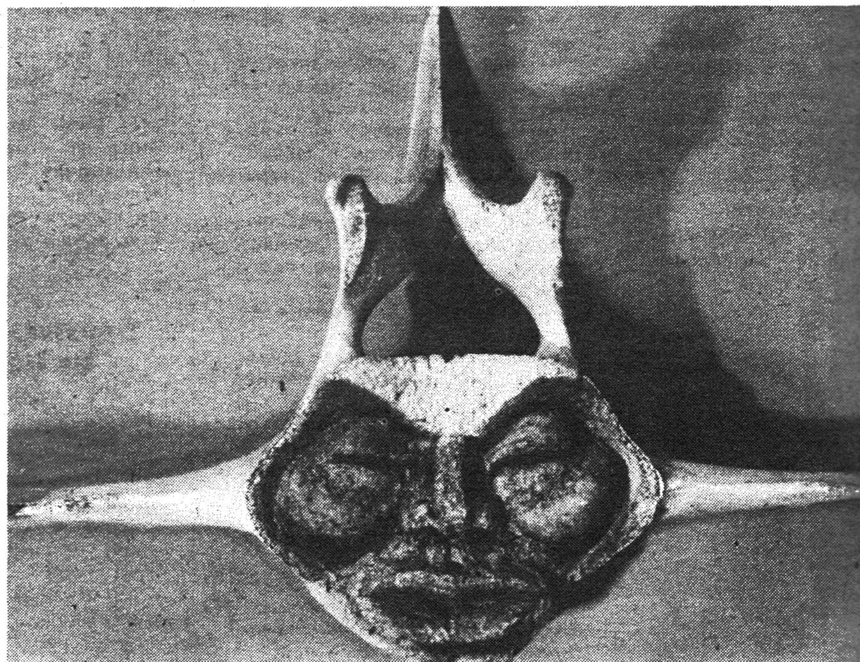
Були часи... Якби все обернулося інакше, якби не ота газета — все могло б бути й не так.

Сонце — воно скрізь одне. Але — неоднакове. Для фотографа, зрозуміла річ, це вкрай важливо — у нього десь усередині від народження сховано ескпонометра.

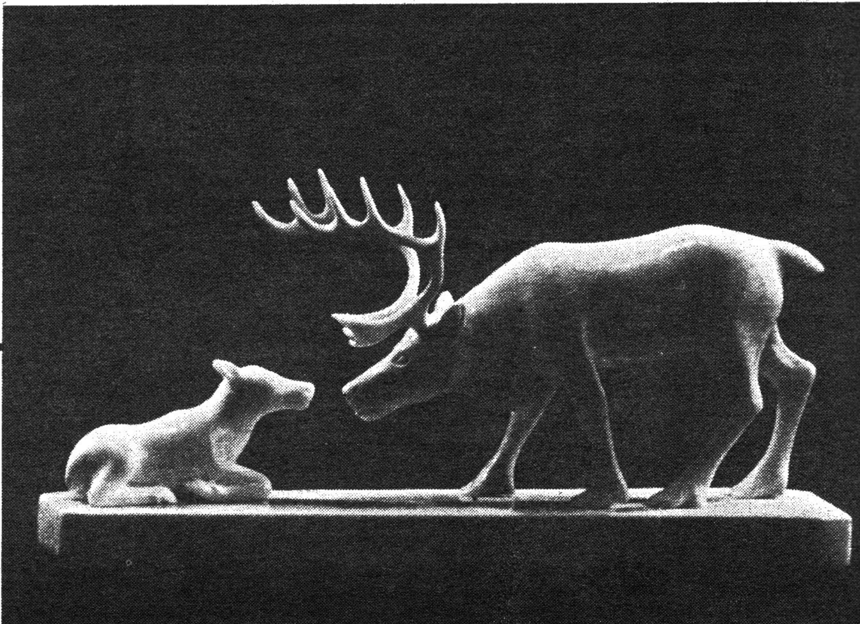
Так і з'явилася оця Чукотська серія Миколи Козловського, зроблена теж **тоді** — так давно і так недавно.

Віталій ЖЕЖЕРА.

ГОЛОС України

так і зробив, і си-
куточку, з газетою
поки розглядалися
питання.
Петро Юхимович
врешті, сказав: ну,
слухаємо, що там
робляє.
скромно вийняв з
го козиря.
Тоді ще й близько
о таке Закон про
е можна було від
критися газетою!
льшак! — захопле-
Петро Юхимович.
як ви здогадуєтесь,
не все.
аз о тій же порі
ежнєв уперше на-
Ніксона на його

рочистої нагоди в
було розгорнуто
радянську фото-
ку відкривав висо-

томистецтва, навіть сам аматорствував у цій царині.

Тож він був настільки зачарований київською мадонною, що не хотів далі йти, все стояв і дивився, а потім делікатно запитав Леоніда Ілліча, чи не можна, мовляв, переговорити з автором на предмет купівлі шедевра.

Автора, розуміється, при тому не було, але великодушний Леонід Ілліч сказав, що це нічого, автор був би радий подарувати свою річ президентові Сполучених Штатів просто так, навіть цієї ж миті.

Щасливий Ніксон, проте, не велів знімати фото зі стенда: нехай, мов, американський народ теж помилується поки що.

Фото, між іншим, отримало якогось престижного приза на тій виставці. Втім, автор приза не бачив, десь та американська витребенька загубилася. Але автор не шкодує.

Були часи... Якби все обернулося інакше, якби не ота газета — все могло б бути й не так.

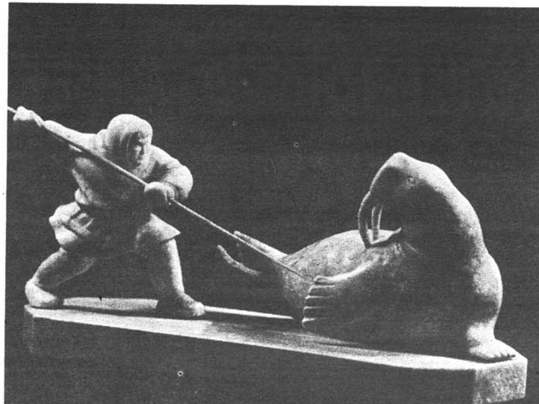
Сонце — воно скрізь одне. Але — неоднакове. Для фотографа, зрозуміла річ, це вкрай важливо — у нього десь усередині від народження схована ескпонометра.

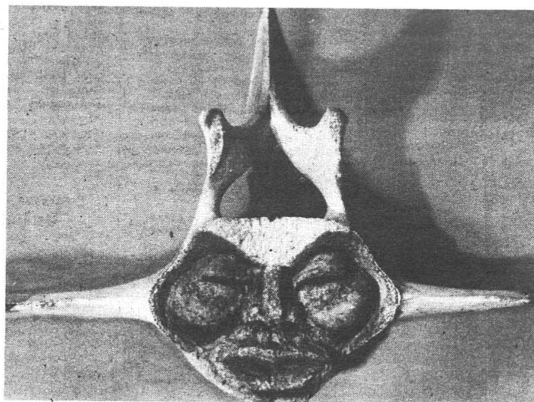
Так і з'явилася оця Чукотська серія Миколи Козловського, зроблена теж **т о д і** — так давно і так недавно.

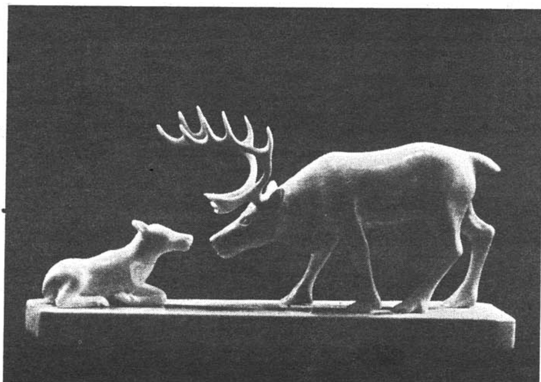
Віталій ЖЕЖЕРА.

...ОТКА

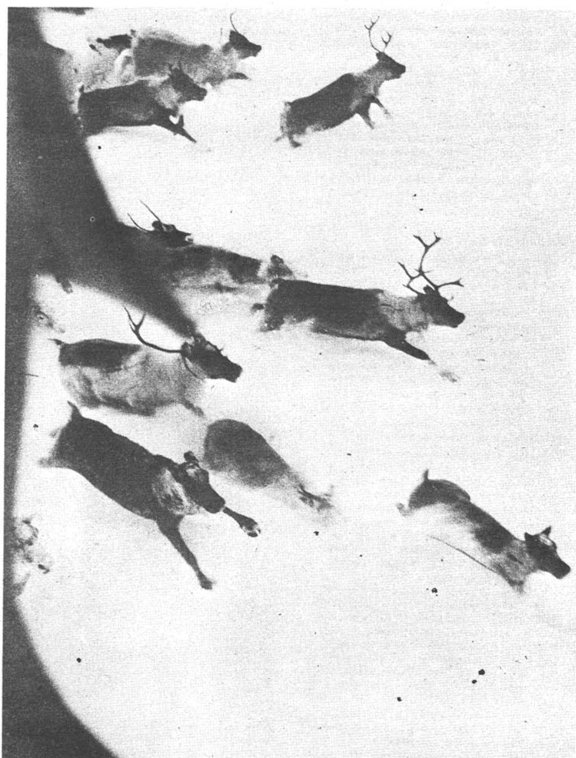
перерізано, високі
залами.
інших робіт була й
— жінка з сонцем.
е, слід сказати, сла-
еликий цінитель фо-

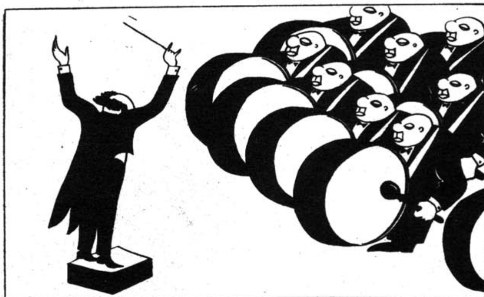

Жарт номера

Землю — селянам, парубків — дівчатам.
Ігор БЕРЕЗІНСЬКИЙ. Одеса.

Мал. Віктора КУДІНА.

ХТО ПРО ЦЕ ДУМАЄ?

Дитячий куточок

Супермагазин. Покупець:

— У нас невдовзі кругленька дата. Нам би парадик провести...

— Будь ласка, 30 ракеток «СС», пару-трійку десятків «Мигунців», танчиків штук п'ятдесят та різного дріб'язку...

— Це велика покупка, і не дешево...

— Зате красиво і... не своїми ж розплачуватиметесь?

— Але ж це, між іншим, бойова зброя?!

— Ну то й що? Проведете парадик, а потім роздасте в дитсадки, нехай дітки бавляться...

— Однак воно і вбивати може?

— Та облиште. Ви думаєте про це, коли бавитесь?

Сергій ГРІН.
Київ.

Пародії

ПОЦІЛУНКИ ВКОРОЧУЮТЬ ВІК

Мені слів твоїх мало,
люба,
Поцілунків, як зорі,
частих.

Олексій ДОВГИЙ.

Ти цілуєшся
несамовито, —
Аж посиніли
в мене губи,
Почуття свої
швидше стримай:
Можу врізати
дуба, люба.
Дай роботу
губам — говори.
Більше слів —
поцілунків менше.
Гомони то про Рим,
то про Крим —
Мені дихати
буде легше.
Я не хочу
успіхом хвастать,
Торувати
до серденька путь:
Поцілунки,
як зорі, часті
В домовину,
боюсь, заженуть.

Володимир СЕМЕНО.
Полтава.

«НЕ СПЕРЕЧАЙТЕСЯ З ДУРНЕМ, ЯКИЙ ЗНАЄ БІЛЬШЕ ЗА ВАС»

КОЛИ МАЄТЕ СУМНІВ, БУРМОТІТЬ

Яких тільки асоціацій не знає світ! Не знає безліч, але про Міжнародну Асоціацію Професійних Бюрократів (МІЖАСПРОБЮ), напевне, відомо кожному: понад 1700 її прихильників діють у п'ятдесяти країнах світу.

Коротко про її президента та фундатора. За свої 64 роки дивовижного життя Джеймс Х. Борен був: викладачем коледжу, президентом нафтової компанії, керівником секретаріату одного з сенаторів, кандидатом у віце-президенти, а в 1972 і 1984 роках — у президенти США. А ще він володар чотирьох докторських ступенів, автор Біблії бюрократії — «Фаззіфай», член редколегії і виконавчого комітету Всесвітньої бібліотеки гумору, художник-карикатурист, скульптор, майстер афоризму.

Нещодавно у прес-центрі Міністерства закордонних справ СРСР відбулася презентація Академії Бюрократичних Мистецтв СРСР (АКАБЮРІС) — всесоюзного філіалу МІЖАСПРОБЮ. Її першим академіком від України став Леонід СУХОРУКОВ. Після урочистої презентації новоспечений академік, відомий український сатирик і гуморист зустрівся з президентом Всесвітньої Асоціації бюрократії та гумору.

— Шановний президенте, кілька слів щодо головних ліній МІЖАСПРОБЮ?

— Лінія перша: якщо ви відповідальні — замислюйтесь (нічого не робіть, а створюйте лише імідж важкої розумової праці); друга: коли у вас неприємності — доручайте (певні власні обов'язки можуть зруйнувати кар'єру); третя: коли маєте сумнів — мурмотіть (щоб вас неможливо було згодом ані цитувати, ані звинувачувати у відсутності реакції).

— А що підштовхнуло до створення Асоціації?

— Працюючи в Капітолії, я настільки щільно зіткнувся з бюрократією, що вже безсилий був її терпіти... Ідея з'явилась у вигляді афоризму: «Хочеш перемогти бюрократію — приєднайся до неї, не можеш приєднатися — очоль її». Підготував власну доповідь суворо за бюрократичною формулою: максимум слів — нуль змісту. В результаті — жодного запитання плюс комплімент шефа... Через кілька днів я відпросився на кілька годин з роботи і проголосив у Національному прес-клубі про створення МІЖАСПРОБЮ.

— Кілька слів, будь ласка, про нагороди Асоціації та ритуал їхнього вручення.

— Існує чотири нагороди:

Пуп землі

«Орден Птаха» — найвища. А ще є «Орден Яйця». За ним — згадування у засобах масової інформації і, нарешті, «Відмовний лист». Серед нагороджених «Орденом Птаха» був, скажімо, Рональд Рейган. Пластикова копія бюрократа-«птахолюдини» заввишки 50 футів вручається, як і друга нагорода, у найнезручніший момент (офіційний прийом тощо) претендентові, якщо він вчасно, за два тижні не відреагував, на попередження-картку від 28-ми комітетів Асоціації... Четверта нагорода — особлива. Вона введена нещодавно спеціально для тих, хто, здобувши одну з попередніх, уже виправився і зажадав реабілітації... Антиреклама у нас — це майже загибель!

— У що беззастережно вірять всі 1700 членів МІЖАСПРОБЮ?

— Що червона стрічка повинна перерізатися уздовж... і що нічого ніколи не можна робити першим...

— На чому тримається бюрократ?

— На владі і відповідальності. Перша панує, друга тримається на волосині.

— Ставлення бюрократів до сексу?

— Вони рідко займаються сексом, тому що все, що ними робиться, спрямоване лише на користь суспільству...

— Що робить бюрократ, коли припускається помилки?

— Він, звісно, продовжує її робити, видаючи потім за нову політику...

— Чи існують мудрі бюрократи і в чому їхня мудрість?

— Авжеж існують — це люди, які добре обізнані, де поховані вірні та найкорисніші думки.

— А як дивиться бюрократ на субсидії та податки?

— Субсидії — це загальноприйнятий спосіб перерозподілу добробуту для тих, хто дістав найвідчутнішого політичного ляпаса. Що ж до податків, то вони — для бідних, а справедливість — для багатих.

— Ваше ставлення до дурнів?

— Ніколи не сперечайтеся з дурнем, який знає більше за вас.

— Чи заслуговує котрийсь із бюрократів місця в історії?

— Чому ж ні. Ті, хто мовчки сидить на безглуздих засіданнях, заслуговують на страждання. Але ті, хто все це влаштовує, потребує справжнього місця в історії...

— Ставлення бюрократів до істини?

— Краще забувати достеменне, ніж пам'ятати помилкове.

— З чим у вас асоціюється бюрократія в цілому?

— Це клей, що змащує колеса прогресу. А ще — із свинцем — нейтральний, сірий за кольором, досить важкий, тягучий, податливий.

— Знаю, що ви написали навіть цілу бюрократичну симфонію під назвою «Мамбелла» («мамбл» — мурмотіння і «а капелла»). Чи є зв'язок у вашому уявленні між бюрократією та музикою?

— Так, є така «Мамбелла». Її виконує хор із 35 співаків, а замість інструментів акомпанують всілякі штемпелі, швидкозшивачі, папір, що роздирається на шматки, друкарські машинки тощо. Якщо ж взагалі бюрократію перекласти на музику, то вона складалася б з трьох тактів Шопена, чотирьох Гершвіна, десяти тактів панк-року, а на фінал — блюзу...

— Ваші побажання бюрократам нашої країни?

— Побажань у мене дуже багато — цілі книжки, але якщо підсумувати сказане вище, можна додати й таку пораду: «Якщо прикидаєтесь, робіть це щиро!»

— Дійсно, адже праця створила людину, а бюрократ — лише труднощі... Дякую за афористичне бліц-інтерв'ю.

На фото: Джеймс Х. Борен (праворуч) та Леонід Сухоруков.

Халаминдики

ЧИ БУДЕ ЗАКОН

Новостворена партія застійників, членами якої є громадяни, що стоять у черзі на придбання автомобілів по десять і більше років, виступили з законодавчою ініціативою: щоб черга не втрачалась, а переходила в спадок нащадкам, незалежно від того, в якому столітті вона підійде.

ОДРУЖЕННЯ — НЕ МЕД

У зв'язку з фантастично високою ціною на мед, скасовано медовий місяць для молодожонів. Молодіжне об'єднання «Руслан і Людмила» приймає пропозиції щодо нової назви цього періоду після одруження.

Феодосій ЛУЗАН.
Київ.

Пуцьвірінки

▲ Мета у нас одна, зарплати різні.

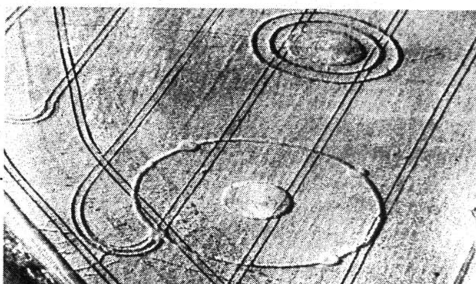
▲ Суд, встати, підсудний — Іван Іванович — йде!

▲ Один у полі не колгоспник.

▲ Не місце прикрашає людину, а сонце над ним.

▲ У нас немає фільмів жахів — у нас є фільми про колективізацію.

Олександр ПЕРЛЮК.
Кіровоград.

Маленькі сенсації

АБИ НЕ БУЛО ВІЙНИ

Надійшла звістка, що нарешті розгадано таємницю гігантських кілець у пустелі Африканської Перебудови, які видно з літака. Провівши системний аналіз та зіставивши ряд факторів, вчені прийшли до висновку, що кільця символізують шлях союзного Кабінету Міністрів.

Спочатку один прем'єр водить нас по колу, а ми йдемо один за одним у потилицю, намагаємось запустити руку в кишеню того, хто попереду, і оберігаючи власну — від тих, хто позаду. Потім приходить інший, і все починається спочатку: перед очима — чиясь спина, ззаду — гаряче дихання, під ногами зім'яті, тепер уже нікому не потрібні, купюри. Періодично хтось кричить: «Рятуйте! Грабують», і тоді лунає команда: «Руки — за спину. Вперед!» І ми йдемо. Але — знову по колу...

Що ж, уперед! Аби не було війни...

Олександр ХАРЧЕНКО.

З циклу «продовольчі страждання»

ПЕТРЕНКО ЇСТЬ М'ЯСО

На сцені Петренко, який їсть м'ясо. Заходить Тетяна Андріївна.

Тетяна. Припини негайно!

Петренко їсть м'ясо.

Тетяна. Ти ж знаєш, що це дуже шкідливо для здоров'я — їсти м'ясо.

Петренко продовжує.

Тетяна. Воно ж руйнує організм, сприяючи склеротичним утворенням в судинах, Петренку.

Петренко їсть м'ясо.

Тетяна. Усе прогресивне людство вже давно відмовилось від нього.

Петренко їсть м'ясо.

Тетяна. Скільки разів ми вже з тобою говорили. І ти згоджувався, що це — некорисно.

Петренко перестав їсти м'ясо, бо воно щезає з крамниці.

Богдан ЖОЛДАК.
(З рукописного альманаху «Літературний ярмарок»).

Халаминдики

Йде ведмідь лісом. Назустріч — дядько.

— Стій, ти хто такий? — пита клишоногий.

— Турист, — відповідає дядько.

— Помиляєшся, — каже ведмідь. — Це я — турист, а ти сніданок туриста...

Надіслав **Володимир СКАНЯ.**
Мал. **Юрія ГОЛОВЧЕНКА.**

ПОНЕДІЛОК
4 березня

ПРОГРАМА УТ

16.10 Для дітей. «Телекросворд».
16.40 «Танцює Л. Семеняка». Музичний фільм.
17.30 «На київській хвилі». Інформаційний випуск.
18.00 «В об'єктиві — тварини». Телефільм «Птах-віщун».
18.30 Любителям джазу.
19.00 Актуальна камера.
19.30 «Хто ми...». Громадсько-політичний відеотижневик.
20.45 На добраніч, діти!
21.05 Концерт української пісні.
21.25 «Хто ми...». Громадсько-політичний відеотижневик. Частина друга.
22.25 Л. Українка. «Щоб не плакать, я сміялась...».
23.10 Вечірній вісник.
23.40 «Нічний телезал». Художній телефільм «Небезпечний поворот». 1 серія.

I ПРОГРАМА ЦТ

6.30 «Ранок».
9.00 «Контакт».
9.20 Футбольний огляд.
9.50 Мультфільми.
10.25 «Ночувала хмарка золота». Художній фільм.
12.15 «Тандир, арча, вогонь...». Документальний телефільм.
15.15 На прохання глядачів. Художній телефільм «Ставка, більша за життя». Фільм 16.
16.10 Прем'єра документального фільму «Хто косить вночі».
16.40 Концерт європейського оркестру барокко.
17.15 Мультфільм.
17.30 Дитяча година. З уроком французької мови.
18.30 «Меридіан». Міжнародні новини.
18.45 Народні мелодії.
18.55 За законами ринку.
19.25 Контакт. Економічний огляд.
19.40 «Шукайте жінку». Художній телефільм. 1 серія.
21.00 Час.
21.45 Музика в ефірі.
23.45 ТСН.
0.05 Нічне ТБ. «Замкнуте коло». Художній телефільм.
1.25 «На концерті Алли Баянової».

II ПРОГРАМА ЦТ

7.00 Ранок ділової людини.
8.00 Гімнастика.
8.15 «Мусоргський». «Вперед, до нових берегів». Науково-популярний фільм.
8.35, 9.35 Фізика. 10 кл. Електроніка в народному господарстві.
9.05 Італійська мова.
10.05 Світ грошей Адама Сміта.
10.40, 11.35 Біологія. 7 кл. Про братів наших менших.
11.10 «Теплий хліб». Науково-популярний фільм.
12.05 «Середовище проживання». Художній телефільм.
13.15 «Запрошення до свята». Документальний телефільм.
14.15 Співає О. Воронець.
14.35 «Кухонна розмова, або Монолог щасливої жінки». Документальний фільм.
14.55 «Планета». Міжнародна програма.
17.00 «Селянська справа». Зустріч фермерів, орендарів у Концертній студії Останкіно. Передача 1.
17.45 Виступає Рязанський російський народний хор.
18.10 «Якщо вам після...».
18.55 Мультфільм.
19.10 Музичний телеабонемент.
20.00 Вечірня казка.
20.20 «Симон-музика». Передача з Мінська.
21.00 Час. (З сурдоперекладом).
21.45 Прем'єра художнього телефільму «Дезертир».
23.10 «Сходини». (Повтор від 2 лютого).
0.25 Концерт симфонічного оркестру землі Баден-Баден.

КИЇВСЬКА ПРОГРАМА І ОСВІТНІ ПЕРЕДАЧІ ЦТ

17.30 Художній фільм «Без особливого ризику».
18.45 Телефільм «Портрет коханої жінки».
19.25 Музичний фільм «Падаксьйон».
20.00 «На київській хвилі». Інформаційний випуск.
20.30—23.30 — IV (освітня) програма ЦТ.

ВІВТОРОК
5 березня

ПРОГРАМА УТ

7.30 Відеоблок «Ранкова мозаїка». (Гімнастика, мультфільм, телеекспрес, господині на замітку, музика, мальовнича Україна, погода).
9.00 Музичний фільм «Вихиляс».
9.10 Художній фільм «Дамське танго».
10.35 Шкільний екран. 7 кл. Російська література. «Гайдарівськими місцями України».
11.05 Музичні зустрічі.
12.10 Доброго вам здоров'я. СНІД — чума XX століття.
16.00 Новини.
16.15 Свято бального танцю.
17.15 «Альфа і омега». Науково-пізнавальна програма.
18.10 Документальна кінопрограма: «Малі Гуляки», «Захоплені».
18.30 Концерт симфонічної музики.
19.00 Актуальна камера.
19.30 Концерт. Виступ самодіяльних художніх колективів Одеської області.
20.30 Реклама, оголошення.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 «Шансон білих ночей». Музична програма.
22.00 Екран зарубіжного фільму. Художній фільм «Фальшива Ізабелла». (Угорщина).
23.15 Вечірній вісник.
23.45 «Нічний телезал». Художній телефільм «Небезпечний поворот». 2 серія.

I ПРОГРАМА ЦТ

6.30 «Ранок».
9.00 «Актуальний репортаж». Союзний договір — шлях до згоди.
9.20 Прем'єра документального телефільму «Дівчата в кімоно».
9.45 Дитяча година. З уроком французької мови.
10.45 «Шукайте жінку». Художній телефільм. 1 серія.
12.00 ТСН.
12.15 Концерт академічного хору російської пісні Держтелерадіо СРСР.
15.00 ТСН.
15.15 На прохання глядачів. Художній телефільм «Ставка, більша за життя». Фільм 17.
16.10 Музична скарбниця. Фортепіанні твори Л. Бетховена і Ф. Шопена виконує В. Кастельський.
16.55 «Разом з чемпіонами».
17.10 Дитячий музичний клуб.
18.00 Прогрес, інформація, реклама.
18.30 «Меридіан». Міжнародні новини.
18.50 Документальний фільм.
19.35 «Актуальний репортаж». Союзний договір — шлях до згоди.
19.50 «Шукайте жінку». Художній телефільм. 2 серія.
21.00 Час.
21.45 «ВІД» представляє: «Поле чудес».
22.30 «Слово». Літературно-художня програма.
0.00 ТСН.
0.20 Нічне ТБ. «Бал в Останкіно». Святкова новорічна програма. (Повтор від 1 січня).

II ПРОГРАМА ЦТ

8.00 Гімнастика.
8.15 «Автопортрет». Науково-популярний фільм.
8.35, 9.35 Фізика. 11 кл. За межами зримого.
9.05 Французька мова. 1 рік навчання.
10.05 Французька мова. 2 рік навчання.
10.35, 11.35 Географія. 7 кл. Світовий океан.
11.05 Мама, тато і я.
12.05 «Дезертир». Художній телефільм.
13.30 «Завіса». Документальний телефільм.
14.00 Ритмічна гімнастика.
14.30 «Душа і пісня твоя. Н. Обухова». Фільм-концерт.
17.00 «Селянська справа». Передача 2.
17.45 Прем'єра документального телефільму «Душа была полна».
17.55 Ритмічна гімнастика.
18.25 Футбол. Кубок СРСР. 1/4 фіналу. ЦСКА — «Динамо» (Мінськ). У перерві — 19.15 Парламентський вісник Росії.
20.20 Вечірня казка.
20.35 Колаж.
20.40 «Чао, Буйнов, чао».
21.00 Час. (З сурдоперекладом).
21.45 «Будні і свята Серафими Глюкіної». Художній телефільм. 1 серія.
22.55 Вечір балетів П. І. Чайковського.
23.45 Кінофестиваль «Приз глядацьких симпатій». Прем'єра документального телефільму «Отчий дім».

КИЇВСЬКА ПРОГРАМА І ОСВІТНІ ПЕРЕДАЧІ ЦТ

17.30 Опера для дітей «Царівна-жаба».
18.40 Телефільм «Амба».
19.05 Л. Українка. «На шлях я вийшла ранньою весною...».
20.00—23.45 — IV (освітня) програма ЦТ.

СЕРЕДА
6 березня

ПРОГРАМА УТ

7.30 Відеоблок «Ранкова мозаїка». (Гімнастика, мультфільм, телеекспрес, зворотний зв'язок, музика, говоримо українською, погода).
9.00 Мультфільм.
9.30 «Надвечір'я». Передача для людей старшого віку.
10.35 Шкільний екран. 11 кл. Основи інформатики і обчислювальної техніки. «Прикладне програмне забезпечення ЕОМ».
11.00 Для дітей. «Канал «Д».
16.00 Новини.
16.15 Для дітей. «Веселка».
16.45 Документальний телефільм «Уроки музики».
17.05 «Народні таланти».
17.30 «На київській хвилі». Інформаційний випуск.
18.00 На хвилі дружби. Виступ Державного оренбурзького російського народного хору.
18.30 Актуальна камера.
19.00 Футбол. Кубок володарів кубків. «Динамо» (Київ) — «Барселона» (Іспанія). В перерві — 19.45 Реклама.
20.45 На добраніч, діти!
21.05 В. Гаврилін. «Пишу свою музику».
21.55 «Ретрокінозал». Кінокомедія «За двома зайцями».
23.10 Вечірній вісник.
23.40 «Нічний телезал». Художній телефільм «Небезпечний поворот». 3 серія.

I ПРОГРАМА ЦТ

6.30 «Ранок».
9.00 «Діловий кур'єр».
9.20 «Дитячий музичний клуб».
10.05 Це ви можете. «Пневматик-91».
10.50 «Шукайте жінку». Художній телефільм. 2 серія.
12.00 ТСН.
12.15 «Слово». Літературно-художня програма.
15.00 ТСН.
15.15 На прохання глядачів. «Ставка, більша за життя». Художній телефільм. Фільм 18.
16.10 Грає Мігель Жироле. (Гітара). (Аргентіна).
16.50 Дитяча година. З уроком англійської мови.
17.50 «Как слово наше отзовется...». Читач і книга.
18.55 Футбол. Кубок європейських чемпіонів. 1/4 фіналу. «Спартак» (Москва) — «Реал» (Мадрід).
21.00 Час.
21.45 Футбол. Європейські кубки. «Динамо» (Київ) — «Барселона» (Іспанія). «Брондбю» (Данія) — «Торпедо» (Москва).
0.25 ТСН.
0.45 Нічне ТБ. «То чоловік, то жінка». Художній телефільм. 1 серія.
1.50 «Новосілля в старому домі». Вас запрошує оперета.

II ПРОГРАМА ЦТ

8.00 Гімнастика.
8.15 «Монрепо». Документальний телефільм.
8.35, 9.35 Природознавство. 3 кл. Пташина карусель.
9.05 Німецька мова. 1 рік навчання.
10.05 Німецька мова. 2 рік навчання.
10.35, 11.35 Музика. 5 кл. Богатирські образи у музиці О. П. Бородіна.
11.05 Здоров'я.
12.05 «Будні і свята Серафими Глюкіної». Художній телефільм. 1 серія.
13.15 Музичний телеабонемент.
14.05 «Л. М. Толстой. Останні дні».
15.00 Телестудії міст РРФСР. (Анадир).
17.00 «Селянська справа». Передача 3.
17.45 Виступає ансамбль тембрових баянів.
18.00 «Я обираю кохання». Документальний фільм.
18.25 Мультфільми.
18.55 «НЛО: неоголошений візит». Передача 9.
19.55 Колаж.
20.00 Вечірня казка.
20.15 Грає інструментальний ансамбль «І камерісті ломбарді». (Італія).
21.00 Час. (З сурдоперекладом).
21.45 «Будні і свята Серафими Глюкіної». Художній телефільм. 2 серія.
23.00 «Поезія». С. Єсеніну присвячується.
0.00 Вибрані сторінки радянської музики. М. Рославець. Концерт для скрипки з оркестром.

КИЇВСЬКА ПРОГРАМА І ОСВІТНІ ПЕРЕДАЧІ ЦТ

17.30 «Театр і час». Державний академічний російський драматичний театр ім. Лесі Українки.
18.30 Музичний фільм «Кобзо моя».
19.30 Телефільм. «Троє у головній ролі».
20.00 «На київській хвилі». Інформаційний випуск.
20.30 Музичний фільм «Якщо запалюють зірки».
21.25—23.05 — IV (освітня) програма ЦТ.

ЧЕТВЕР

7 березня

ПРОГРАМА УТ

7.30 Відеоблок «Ранкова мозаїка».

9.00 Перлини душі народної.

9.45 Художній фільм «Фальшива Ізабелла».

11.00 Концерт самодіяльних художніх колективів Одеської області.

16.00 Новини.

16.10 Республіканська фізико-математична школа. Фізична олімпіада.

16.40 Концерт дитячої художньої самодіяльності.

17.00 Урочисте засідання з нагоди Міжнародного жіночого дня — 8 березня. Концерт. Трансляція з Палацу культури «Україна». В перерві — Актуальна камера.

20.45 На добраніч, діти!

21.05 «Я вибрала Долю собі сама». Зустріч 1.

21.30 Молодіжна студія «Гарт». В перерві — Новини.

23.45 «Нічний телезал». Художній фільм «Опік».

I ПРОГРАМА ЦТ

6.30 «Ранок».

9.00 Разом з чемпіонами.

9.20 Футбол. Європейські кубки.

11.00 Дитяча година. З уроком англійської мови.

12.00 ТСН.

12.15 Футбол. Європейські кубки.

15.00 ТСН.

15.15 Мультфільми.

15.40 Мама, тато і я.

16.10 «...До шістнадцяти і старші». Музичний додаток.

16.55 Урочисті збори, присвячені Міжнародному жіночому дню 8 березня. Трансляція з Державного Великого театру Союзу РСР.

18.30 «Меридіан». Міжнародні новини.

18.45 Мультфільми.

19.25 Вперше на екрані ЦТ. Художній фільм «Пригоди Квентіна Дорварда, стрілка королівської гвардії». За романом В. Скотта «Квентін Дорвард».

21.00 Час.

21.45 Вас запрошує Лариса Рубальська.

0.05 ТСН.

0.25 Під знаком «Пі».

1.25 Нічне ТБ. «То чоловік, то жінка». Художній телефільм. 2 серія.

2.30 «Ангел мій». Документальний фільм.

II ПРОГРАМА ЦТ

8.00 Гімнастика.

8.15, 9.25 «Рибка плаває по дну». Документальний телефільм.

8.35, 9.45 Природознавство. 2 кл. Здрастуй, весно.

8.55 Іспанська мова. 1 рік навчання.

10.05 Іспанська мова. 2 рік навчання.

10.35, 11.35 Світ, що нас оточує. 1 кл. Наші мами.

10.55 Світ грошей Адама Сміта.

11.55 «Будні і свята Серафими Глюкіної». Художній телефільм. 2 серія.

13.10 «Фронтові подруги». Концерт-нарис.

13.30 «Недільні діти». Документальний телефільм.

13.45 П. Єршов. «Горбоконик». Читає О. Табаков.

15.15 Ритмічна гімнастика.

17.00 Мультфільми.

17.25 Людина. Земля. Всесвіт.

18.10 Ритмічна гімнастика.

18.40 Парламентський вісник Росії.

18.55 Колаж.

19.00 Арена.

20.00 Вечірня казка.

20.15 Телестудії міст РРФСР. (Перм).

20.45 Автоспорт. Ралі «Інтердиректор».

21.00 Час. (З сурдоперекладом).

21.45 «Марта, Марта». Художній телефільм. (Німеччина).

23.15 Прем'єра документального телефільму «Бестужевка».

0.05 Виступ Державного академічного російського народного оркестру ім. М. Осипова.

КИЇВСЬКА ПРОГРАМА І ОСВІТНІ ПЕРЕДАЧІ ЦТ

17.30 Для дітей. «Канал «Д».

19.00 Музичний фільм «Гласом моїм».

20.00—0.05 — IV (освітня) програма ЦТ.

П'ЯТНИЦЯ

8 березня

ПРОГРАМА УТ

7.30 Новини.

7.45 «Квіти для коханої». Естрадний концерт.

8.30 Мультфільм.

10.20 М. Зощенко. «Підступність, гроші та любов». Вистава Московського академічного театру ім. Є. Вахтангова.

12.15 «Фольк-шоу». Музична програма.

14.00 Новини.

14.10 «Говоримо українською». Жіночий день.

14.30 Все про кіно.

15.50 Зимовий чемпіонат СРСР з плавання.

16.15 Прем'єра художнього телефільму «Буйна». Зустріч з творчою групою.

19.00 Актуальна камера.

19.30 «Пломінь». Клуб української пісні.

20.50 На добраніч, діти!

21.00 Концерт фольклорного ансамблю «Калина».

21.45 Художній фільм «Карнавал». 1 серія.

23.00 Вечірній вісник.

23.30 Художній фільм «Карнавал». 2 серія.

0.40 «Нічний телезал». Мультфільми для дорослих.

I ПРОГРАМА ЦТ

8.00 ТСН.

8.20 «С любимыми не расставайтесь...». Концерт.

8.50 Мультфільми.

9.30 Концерт лауреатів I Всеросійського телерадіоконкурсу «Голоси Росії». Частина 1.

10.30 «На схилах стародавнього вулкану». Документальний телефільм.

10.45 Прем'єра художнього телефільму «Великий симфонічний оркестр, 60-й сезон. Гастролі».

11.55 «Світ захоплених». Квіти у домі.

12.10 Прем'єра художньо-документального фільму «Андрій».

13.25 «Турнір поетів». Музично-поетична композиція.

13.55 «Солом'яний капелюшок». Художній телефільм. 1 серія.

15.00 ТСН.

15.15 2 серія художнього телефільму «Солом'яний капелюшок».

16.20 А. Вівальді. «Пори року». Музичний телефільм. (ТБ Франції).

17.00 Прем'єра мультфільму «Чому кури грошей не клюють?».

17.10 Пісня-91.

18.25 «Не любо — не слухай...». Гумористично - розважальна програма.

19.35 Програма «ВіД». «Жінка і економіка».

19.50 Прем'єра художнього телефільму «Анютині... і панські ласки».

21.00 Час.

21.45 «Бал-маскарад в цирку на Цвітному». Естрадно-циркова програма.

0.35 ТСН.

0.55 Програма «ВіД».

II ПРОГРАМА ЦТ

8.00 Гімнастика.

8.15 Мультфільми.

8.40 Концерт.

9.25 Кінофестиваль «Приз глядацьких симпатій». Прем'єра документального телефільму «На землі цій вічній».

9.55 Синхронне плавання. Міжнародні змагання на приз журналу «Советская женщина».

10.40 Концерт з творів І. Кальмана.

11.30 Фільм — дітям. «Вкрали зебру».

12.40 Співає Л. Трухіна.

12.55 Хокей. Чемпіонат СРСР. «Спартак» — «Крила Рад».

15.15 КВН. II Всесоюзний фестиваль команд КВН в Тюмені. (Повтор від 9 лютого).

17.20 П'ять плюс. Презентація програми.

17.45 «Міллесгорден». Парк летючих скульптур.

18.10 Колаж.

18.15 Мультфільми.

18.30 Кіносерпантин. «Сузір'я-91».

20.00 Вечірня казка.

20.15 Кіносерпантин.

21.00 Час. (З сурдоперекладом).

21.45 Кіносерпантин. «Повернення Баттерфляй». Художній фільм.

23.45 Легка атлетика. Чемпіонат світу у закритому приміщенні.

КИЇВСЬКА ПРОГРАМА І ОСВІТНІ ПЕРЕДАЧІ ЦТ

19.00—0.00 — IV (освітня) програма ЦТ.

СУБОТА

9 березня

ПРОГРАМА УТ

7.30 Новини.

7.45 Закарпатські візерунки.

8.15 Ритмічна гімнастика.

8.35 «Дзвени, бандуро!». Концерт.

10.55 Т. Г. Шевченко. «Сліпий». Вистава Чернігівського обласного музично-драматичного театру ім. Шевченка.

12.10 Новини.

12.15 «Я вибрала Долю собі сама...». Зустріч 2.

12.55 Доброго вам здоров'я. Рецепти лікаря Йотова. Передача 2.

13.25 Шевченкові мелодії. Тріо бандуристок «Червона калина».

14.15 Вперше на екрані УТ. Художній телефільм для дітей «Савраска».

15.20 Концерт духовної музики.

16.10 «Відсвіти». Художній альманах.

17.00 Чемпіонат СРСР з баскетболу. Жінки. «Динамо» (Київ) — ЦСКА. У перерві — Телепрестайм.

18.40 Музичний фільм «За думою дума».

19.00 Актуальна камера.

19.30 Телерадіоканал «Право».

20.45 На добраніч, діти!

21.00 Зимовий чемпіонат СРСР з плавання.

21.40 Музичний ярмарок.

22.40 Вечірній вісник.

23.10 «Нічний телезал». Художній фільм «Дама з папугою».

I ПРОГРАМА ЦТ

8.00 ТСН.

8.15 Спорт для всіх.

8.30 Мультфільм.

8.45 Ранкова розважальна програма.

9.15 «Зупинись, мить». Завершення телеконкурсу «Земля — наш спільний дім».

9.45 Концерт лауреатів I Всеросійського телерадіоконкурсу «Голоси Росії». Частина 2.

10.45 Прем'єра документального телефільму «Жива вода».

11.05 «Ранкова зірка».

12.05 Хвилини поезії. Л. Григор'єва.

12.15 Прем'єра мультфільму. «Синдбад — мореплавець».

13.00 Концерт артистів балету.

13.35 Всі люблять цирк.

14.15 Це ви можете. «Пневматик-91».

15.00 ТСН.

15.15 Сімейний екран. «Як вирвати зуб у кита». Художній телефільм.

16.50 «Патрісія Каас — голос року».

18.00 Міжнародна панорама.

18.45 Мультфільми.

19.10 Вперше на екрані ЦТ. Художній фільм «Дежа вю».

21.00 Час.

21.45 «Браво».

0.15 ТСН.

0.35 Нічне ТБ. «ВіД» представляє: «Магадо».

1.35 «Привід». Художній телефільм. 1 серія.

II ПРОГРАМА ЦТ

8.00 Гімнастика.

8.15 Каприси Н. Паганіні виконує С. Стадлер. (Скрипка).

8.50 Фільм — дітям. «Як я був самостійним».

9.10 Мультфільм.

9.30 Кінопубліцистика союзних республік. Прем'єра документального телефільму «Експозиція».

10.00 Відеоканал «Співдружність».

13.30 Відеоканал «Плюс одинадцять».

17.00 Хокей. Чемпіонат СРСР. «Динамо» (Москва) — «Хімік». У перерві — 18.20 Парламентський вісник Росії.

19.15 Телепрограма «Сім'я».

20.15 Вечірня казка.

20.30 «Вертикаль». Прем'єра документального фільму «Костянтин Великорос».

21.00 Час. (З сурдоперекладом).

21.45 «Затишшя». Художній телефільм. 1 і 2 серії.

23.55 Легка атлетика. Чемпіонат світу у закритому приміщенні.

0.55 «Олександр-шоу». (Повтор від 13 січня).

КИЇВСЬКА ПРОГРАМА І ОСВІТНІ ПЕРЕДАЧІ ЦТ.

9.00—16.55 — IV (освітня) програма ЦТ.

16.55 Художній фільм із субтитрами «Я люблю тебе, квітень, квітень!».

18.10 Документальний фільм.

18.25 «Скарбниця пам'яті». О. Вишня.

19.15 «Київська панорама».

20.15—0.05 — IV (освітня) програма ЦТ.

НЕДІЛЯ

10 березня

ПРОГРАМА УТ

7.30 Новини.

7.45 Ритмічна гімнастика.

8.05 Естрадний концерт.

8.35 «У неділю вранці». Інформаційно-музична програма.

9.35 Науково - популярний фільм «20 років потому. Зустріч з Амосовим».

10.35 «Зачарована фея». Вистава для дітей.

11.35 Грає Ужгородський камерний оркестр.

12.10 Прем'єра телефільму «Глибока криниця».

13.00 Новини.

13.20 «Хореографічні новели». Музичний фільм.

14.30 Село і люди.

15.15 «Ви нам писали». Музична програма за листами глядачів.

16.00 Служба солдатська.

17.00 Для дітей. «Кукурік і к».

18.00 Телеспортарена.

18.45 «Дума-монолог». Диригує В. Балей.

19.00 Актуальна камера.

19.30 Театр і час. «Імені Лесі Українки».

20.20 Музичний фільм «У весняному хороводі».

20.45 На добраніч, діти!

21.00 «Чумацькі пісні». Співає народний артист УРСР М. Огренич.

21.30 Відеорепортаж про урочистий вечір, присвячений 177 річниці від дня народження Т. Г. Шевченка. Концерт. По закінченні — Вечірній вісник.

I ПРОГРАМА ЦТ

8.00 ТСН.

8.15 Ритмічна гімнастика.

8.45 Тираж «Спортлото».

9.00 З ранку раненько. Передача для дітей.

10.00 «На службі Вітчизні».

11.00 Ранкова розважальна програма.

11.30 «Клуб мандрівників».

13.00 Сільська година.

14.00 Музичний кіоск.

14.30 Програма «Веді».

15.00 ТСН.

15.15 «Марафон-15».

16.30 Недільний променад-концерт ЦТ-1.

18.10 «Уолт Дісней представляє».

19.00 Недільний кінозал. «Котячі радощі». Документальний фільм. Прем'єра мультфільму «Єноти». 1 серія. (Канада).

19.50 «Містер Робінзон Крузо». Художній фільм. (США).

21.00 Час.

21.45 Легка атлетика. Чемпіонат світу у закритому приміщенні.

22.25 «Телевізійне знайомство». Народна артистка СРСР О. Образцова.

23.35 Футбольний огляд.

0.05 ТСН.

0.25 Нічне ТБ. Танці, танці, танці. 11 міжнародний конкурс професійних виконавців бальних танців.

1.45 «Привід». Художній телефільм. 2 серія.

II ПРОГРАМА ЦТ

8.00 На зарядку ставай.

8.15 «Рицарський етюд». Документальний фільм.

8.25 Фільм — дітям. «Небезпечний приз». «Дресирувальники».

9.00 Вас запрошує зразковий оркестр комендатури Московського Кремля.

9.45 Спідвей. Чемпіонат світу.

10.15 Чемпіонат США з баскетболу серед професіоналів НБА.

11.15 Відеоканал «Плюс одинадцять».

14.45 Мультфільми.

15.00 «Ангажемент». Програма за участю письменника-сатирика М. Задорнова.

16.35 «Джерела».

17.00 «Планета». Міжнародна програма.

18.00 Футбол. Чемпіонат СРСР. ЦСКА — «Металіст».

19.50 Колаж.

19.55 Вечірня казка.

20.10 Легка атлетика. Чемпіонат світу у закритому приміщенні.

21 00 Час. (З сурдоперекладом).

21.45 Авторське телебачення.

23.45 «Циганка». Музична програма за участю Т. Филимонової.

КИЇВСЬКА ПРОГРАМА І ОСВІТНІ ПЕРЕДАЧІ ЦТ

9.00—0.05 — IV (освітня) програма ЦТ.

ТЕЛЕФОНИ РЕДАКЦІЇ ГАЗЕТИ:

Головний редактор — 446-92-11

Заступники головного редактора — 446-70-42, 446-91-16, 446-91-37, 446-91-96.

Відповідальний секретар — 446-72-63.

Завідуючий корсіткою — 446-60-22.

Відділи:

міжнародний — 446-91-20,

листів — 441-88-28,

економіки — 441-88-07,

аграрний — 441-86-18,

парламентський — 441-84-52, 441-85-64,

охорони здоров'я — 441-88-06,

соціальних питань — 441-88-55,

екології — 441-88-58,

культури — 441-86-44,

спорту — 441-88-08,

інформаційний — 446-61-13,

історії України — 448-88-62,

військових питань — 441-88-52.

НАД НОМЕРОМ ПРАЦЮВАЛИ:

Відповідальний секретар Віталій Суддя.

Чергові редактори — Яків Гальченко, Віктор Косарчук.

Автори макета Анатолій Мироничев, Леонід Підлужний.

Випусковий — Олексій Бондаренко.

Оформлення — Володимир Кисельов.

Коректори: Тамара Баштанник, Наталія Власик, Людмила Морозова, Людмила Нєсєна, Антоніна Сильверстова, Любов Станачич, Людмила Терещук.

Верстальники: Тетяна Балюк, Алла Будникова, Марія Солодюк, Ольга Яценко, Анатолій Артеменко, Сергій Скаженюк.

Лінотипіст — Віктор Процун.

* * *

Ордена Леніна комбінат друку видавництва «Радянська Україна», 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.

Індекс 60955.

Тираж 166.150.

Передплатна ціна на рік 19 крб. 80 коп.

Зам. 03150431.